İŞÇİNİN GAZETESİ

FİYATI 1000 TL

Karşı devrim yanıtını bulacaktır

12 Mart 1990

Yıl 1, Sayı 7

Burjuvazinin başı her alanda beladadır

Üzerlerine işçi sınıfının gölgesi çöktü

Son olarak Zonguldak mitingi de gösterdi ki, işçi sınıfı mücadelesi bir dönemeç daha geçiriyor. Bu aşağılık, asalak sistemi yıkmak için, işçi sınıfı, herşeyi, kendini bile değiştirerek ilerliyor.

Burjuvazinin başı her alanda beladadır. Kurtulmaya çalıştıkça bela çemberi daha da daralıyor. Ekonomide, hukukta, iç-dış politikada, her alanda iplikleri sarkıyor.

Bir süre önce, hükümet enflasyonu önlemek için adımlar atmaya başladığını duyurmuştu. Ancak, özellikle Kırşehir yerel seçimlerinin ardından yine zamlar yağmaya başladı. Burjuvazinin enflasyonu önleyeceğim diye attığı adım, zamlarla yine çalışanın cebine yüklenmek oldu. Bu bir yana, dizi dizi zam yaparak enflasyonun düşürüldüğü dünyanın hiçbir yerinde görülmemiştir.

Öte yandan, hükümet yine trilyonlarca liralık iç-dış borç arayışı içine girdi. Kaynak sıkıntısını bahane ederek işçiye, küçük üreticiye hakkını vermezken, tüccara, ihracatçıya açıktan prim dağıtıyor, zenginlerin vergi yükünü düşük tutuyor. Ama artık Türkiye'de işçiler, emekçiler bu politikayı şiddetle reddediyorlar. İşçi sınıfı zaten kavga meydanındadır. Son olarak tütün üreticilerine yapılan haksızlık da neredeyse ülkeyi kucaklayan bir ayaklanmayla yanıt buldu.

Bu arada önemli bir nokta da şudur: Uluslararası emperyalist merkezlerin Türkiye üzerine yayınladıkları raporların içeriği artık değişmiştir. Türkiye'nin derin bir kriz içine sürüklenmekte olan bir barut fıçısı olduğu açıkça belirtilmektedir.

Hukuk alanında büyük bir kargaşa zaten yıllardır hüküm sürüyordu. Son sıralarda bu kargaşa iyice arap saçına döndü.

Bilindiği gibi anayasa, radyo ve TV yayınlarında TRT'yi tekel olarak belirlemiştir. Bu anayasal tekel, cumhurbaşkanının New York'ta gazetecilere "bakarsınız biri çıkar yurt dışından Türkçe yayın yapar" demesiyle birlikte, "bir anda" deliniverdi. Genel Müdürlüğünü Tuncay Toskay'ın üstlendiği Magic Box (Sihirli Kutu) adlı bir özel TV türedi ve futbol federasyonuyla, SESAM, MESAM gibi kuruluşlarla anlaşmalarını da çoktan bağladı. Anayasa hâlâ duruyor!

Hukuk kargaşasına ikinci bir örnek, İstanbul Barosu ile Adalet Bakanlığı arasında yürüyen kavgadır. Avukat Alp Selek'in hapisten çıkınca tekrar avukatlık yapıp yapamayacağı konusunda odaklaşan kavgada, Adalet Bakanlığı hukuk açısından hakkı olmayan bir alana, hakkı olmayan bir biçimde müdahale etmiştir. Bununla da kalmamış, İstanbul baro yönetiminin görevden alınması için İstanbul cumhuriyet başsavcılığına yazı yazarak daha büyük bir kargaşanın içine girmiştir. Şimdi İstanbul Barosu Adalet Bakanlığı'na iyi bir ders verecektir.

Üçüncüsü, Anayasa Mahkemesi, hükümete kararname çıkarma yetkisi veren iki yasayı iptal etti. Böylece aralarında, sözleşmeli personele ilişkin son garip düzenlemelerin de bulunduğu çok sayıda kararname havada kaldı. Ancak hükümet, anayasaya aykırı bir yetki yasasına dayanarak, çok sayıda yeni kararname daha çıkardı. Şimdi ortada bir kördüğüm vardır. Burjuvazi, kendi hukukunu düpedüz ayaklar altına almaktadır.

Dış politikada da aynı kargaşa gözleniyor. Kıbrıs sorunu, Ermeni sorunu Demokles'in kılıcı gibi burjuvazinin tepesinde sallanıyor. Buna karşılık burjuvazi hem gözyaşı dökerek yalvarıyor, hem de gözdağı veriyor havası içinde bazı çıkışlar yapmaya çalışıyor. Bu arada basın, ABD'nin Türkiye'ye olan ihtiyacının eksilip eksilmeyeceğini, dünyada ortaya çıkan yeni durumda hangi alana yöneleceğini tartışıyor.

İç politikada ise durumu, birbiriyle bağlı olarak, koca bir "boşluk" ve "patlama tehlikesi" belirliyor. Bu iki etkeni, *Cumhuriyet* gazetesinin iki başyazısı, burjuvazinin korkusunu da katarak çok güzel yansıtmış:

" 'Boşluk' yalnız iktidarda değil, muhalefeti de sarıyor ki, bir ülke için en tehlikeli gelişme budur." *(agy, 23 Şubat 1990)*

Eğer böyle giderse... bir 'patlama' kaçınılmaz görünmektedir." *(agy, 1 Mart 1990)*

İki kilit sözcükle - "boşluk" ve "patlama" - yansıtılan bu durum, kendini iki türlü yansıtıyor. Birincisi partilerin içi karma karışık oldu. İkincisi, boşluğu görüp doldurmaya soyunan yeni partiler kuruluyor.

ANAP'ın içi cadı kazanına döndü. Halkın önüne çıkacak yüzleri kalmayan bakanlar, milletvekilleri birbirleriyle dalaşıyorlar. İktidar olmanın getirdiği tüm olanakları kullandıkları halde Kırşehir belediye seçimini kaybetmek ANAP'taki umutsuzluğu daha da pekiştirdi. Öte yandan, dış politikada kendileri açısından en kritik günler yaşanırken Mesut Yılmaz'ın istifası, çatlakların ne kadar derin olduğunu bir kez daha gösterdi.

SHP'de Baykalcıların etkinliği parçalanmaya başladı. İstanbul, Ankara gibi önemli büyük şehirler muhalefetin eline geçti. İzmir'i de muhalefetin alması bekleniyor. Bu durumda, kavgaları zaten durulmayan SHP, daha da yapısal çekişmelere gebe görünüyor.

DYP parti gençleşsin mi, gençleşmesin mi, program değişsin mi, değişmesin mi tartışmalarıyla çalkalanıyor.

Dalan'ın partisi, üye almaya başlayınca, hiziplere kavuştu.

SHP'den ayrılanlar yeni partiyi yakında kurabilmek için ilk çalışma kurultayını 3 Mart'ta yaptılar.

TBKP'lilerin daha geniş tabanlı bir "reformcu Marksist" (hem reformcu, hem Marksist nasıl olunursa!) parti kuracakları söyleniyor.

Yalçın Küçük ve çevresindekilerin ise, "devrimci Marksist" bir açık partinin kurulması için ilk adımda yayın çıkaracakları duyuruldu.

İç politikanın, iki kilit sözcükle -"boşluk" ve "patlama"- belirlenen bu belalı ortamında burjuvazinin elinden, sahtekarlık yapmanın dışında birşey gelmiyor. İşçilere düşük ödeme yapabilmek için yeni bir endeks çıkararak enflasyon oranını düşük gösterdi. Aklınca işçileri aldatacak! Diyarbakır'da bir evde PKK'lılar top atışına tutuldu, ev yerle bir edildi, arkasından dönüp, "ev yağmurdan yıkıldı" dendi. Tabii herkes de külahıma yuttur dedi. Sonra, tam Türk-İş yönetimini eyleme çekmek için tabandan güçlü bir basınç yükselirken sendika binasını bombalatarak aklınca dikkatleri başka yöne çekti. Bu numaraları kimse yutmuyor, kimse aldanmıyor.

Son olarak Zonguldak mitingi, de gösterdi ki işçi sınıfı mücadelesi bir dönemeç daha geçiriyor. Bu asalak sistemden kurtulmak için, işçi sınıfı, herşeyi, kendini bile, hızlı bir değişime sokarak ilerliyor.

Doğan Kaygusuz



8 MART KUTLU OLSUN

Düzene karşı derin öfkeleriyle, kıpır kıpır hareketlilikleriyle, tüm halkın demokratik haklarını sahiplenişleriyle işçi emekçi kadınlar, sağlı sollu, kadınlı erkekli burjuvaları ne nutuklar atmaya, ne eylemler yapmaya, ne kotalar koymaya zorladılar. Toplum sahnesinde güçlerini kanıtladılar. 8 Mart tüm işçi emekçi kadınlarımıza kutlu olsun!

Militan eylemin önüne çıkan engeller temizleniyor

Militan eyleme engelse sendikal işleyişler değişir

Geçen sayımızda, işçi tabandan yükselen militan eylem isteminin, önüne çıkan engelleri yıka yıka ilerlediğini, engel oluşturan sendikacıların tokat yediğini, bu temelde, 1990 yılında sendikal demokrasinin ana halka durumuna geldiğini yazmıştık. Bu eğilim, ivme kazanarak sürüyor.

Sendikal harekette, aşağıdan yukarıya doğru, düzey düzey kavga yürüyor. Geçen yıl yapılan kongrelerde, birçok şubede eski yönetimler zaten birer birer devrilmişti. Bu değişimin olmadığı şubeler de şimdi kaynıyor. İşçiden kopuk, pasif şube yöneticileri hırpalanıyor, binaları basılıyor.

İşçiden yana geçmiş şubelerin, tabanla birlikte, sendika bölge ve genel merkezlerindeki pasifliğe karşı savaşımı yükseltikleri görülüyor. Öte yandan, işçiden yana tutum alan şubeler ve sendikalar da, birlikte, Türk-İş genel merkezinin militan eylemi dizginleyici tutumuna karşı aynı kavgayı yürütüyor.

Kavganın hareket noktası militan eylem istemi oluyor. Ama bunun hemen ardından, "bizim bu istemimiz ne hakla yerine getirilmiyor" sorusu geliyor ve kavga, sendikal demokrasiye bağlanıyor. Nitekim, çıkan somut sorunlar hep, işçinin istediğinin olmaması, işçi temsilcilerinin sendika tarafından ve isteklere ters belirlenmesi, her düzeyde merkezler onay vermeden eylem yapılamaması gibi konularda odaklaşıyor ve buradan da sendika tüzükleri gündeme geliyor. Bu yolun sonu, olağanüstü kongrelerin yapılmasına, tüzüklerin değiştirilmesine varır. İyi de olur.

Şimdi bu söylenenlere yaşamdan bazı örnekler sıralayalım.

Tabanı fışkırıyor

Adana Tekgıda-İş'te 4, 7 ve 8 nolu şubelerdeki kaynama daha tam sonuçlanmamışken, işçiler gözlerini bölge merkez yönetimini değiştirmeye diktiler. Yine Adana'da, Sasa işçileri, Petrol-İş'in ilgili şubesine baskın yaptılar. Diyarbakır Tes-İş 1 nolu şubede benzeri bir kavga yürüyor. Bursa'da Türk Metal'de ve çeşitli illerde Teksif'te, şube yönetimlerini protesto eylemleri sürüyor.

İstanbul Ambarlı'da doğal gaz tesislerini inşa eden Aktaş firmasında çalışan 2 bin 500 işçi, toplu sözleşmenin uzaması üzerine, işvereni de, üyesi oldukları Yol-İş'in yöneticilerini de toplu vizite eylemi yaparak protesto ettiler.

Kristal-İş genel merkezi de cam işçisinden büyük bir tokat yedi. Sendikanın Topkapı şubesine üye 21 işçinin vizite eylemi nedeniyle işten atılmasını protesto için 3 işçi açlık grevine girmişti. Sendika greve duyarsız kaldı. Atılan işçilerin sorunlarına eğilmedi. Üstelik bir de kendi başınıza eylem kararı alıyorsunuz diye şubeyi olağanüstü kongreye zorlamaya kalkıştı. Bunun üzerine yüzlerce cam işçisi Kristal-İş genel merkezini bastı, odalarına saklanmaya çalışan ve korkudan polis çağıran sendika yöneticilerinden hesap sordu.

Akbank'ın 620 şubesinde çalışan 8 bin 100 işçi, imzalanan toplu sözleşme yüzünden Banksis yönetimine büyük bir tepki gösterdi. Çeşitli şubelerde toplu sözleşme toplu istifalarla protesto edildi. İşçiler sendika merkezini yazılı ve sözlü protesto yağmuruna tuttular.

Yalova'da Petrol-İş şube başkanının vardiya temsilcilerini görevden alması, yönetime zaten öfkeyle dolu olan işçileri daha da kızdırdı. Genel merkezin, yapılan başvurulara rağmen şube yönetimini görevden almaması üzerine 550 işçi bir gecede, toplu halde Laspetkim-İş'e üye oldu. Petrol-İş genel merkezi, işçilerin haklı olduğunu ama tüzüğün sorunu çözmeye engel olduğunu belirtiyor.

Gökova termik santralında çalışan 700 işçi, toplu sözleşme görüşmelerinin 8 aydır sürüncemede bırakılmasını protesto etmek amacıyla, önce toplu halde Yol-İş'ten Tes-İş'e geçti. Tes-İş'in de yetki sorununu uzatmasını kınayan işçiler, sendikayı protesto etmek için yemek boykotu yaptılar.

Bu örnek, sendika değiştirmenin çözüm olmadığını çok güzel gösteriyor. Hele ki, Türk-İş'e bağlı bir sendikadan çıkıp da bağımsız bir sendikaya gitmek hiç çözüm değildir. Bağımsız sendikalarda da aynı sorunlar vardır. İşçi ağırlığını koymadan hiçbir sendikada tabanın söz hakkı sağlama alınamaz. Öyleyse, bu ağırlığı Türk-İş içinde koyup, hem dev tabanın birliğinden güç almak, hem de militan eylem ve sendikal demokrasi temelinde sendikal birliğin güçlenmesine katkı yapmak en doğrusudur. Zemberek artık boşalmıştır. Türk-İş'e bağlı sendikalardan istifa eden işçiler, bunu kısa sürede, hem Türk-İş içindeki değişmelerden, hem kendi pratiklerinden göreceklerdir.

Gündemde tüzükler var

İstanbul'da bulunan 17 sendikanın 35 şubesi, arada bir yaptıkları toplantılarda aldıkları ve ardından Türk-İş genel merkezine ilettikleri kararlarla Türk-İş'i harekete geçmeye zorluyorlar. Öte yandan şu sıralarda militanlıkta başı çeken Genel Maden-İş ve yandaşları da Türk-İş'i aynı yönde zorluyorlar. Daha başka örnekler de sayılabilir.

Bu basınç bir sorunu giderek daha çok gün ışığına çıkarıyor. Sendika tüzüklerinde, yerel ya da kesimsel eyleme engel olan, merkeze büyük yetkiler veren, aşırı merkeziyetçi maddeler vardır. Nitekim, Yeni Çeltek katliamına karşı Türk-İş maden sendikalarına üretimi süresiz durdurma önerisi yapmıştı. Maden işkolundaki sendikalar Türk-İş'ten bunu yazılı olarak istediler. Ama Türk-İş vermedi. Maden işkolundaki sendikalar yaptıkları eylem yüzünden ileride suçlanabilirler. Bunun da yansıttığı gibi, tüzüklerdeki bu gibi maddeleri değiştirmeyi yaşam dayatıyor.

Zaten birçok sendikada tüzük ve demokratik uygulamalar konusu bir süredir gündemdedir. Hava-İş sendikası, temsilcilerin işçiler tarafından seçilmesini kabul ediyor. Likat-İş ve Hava-İş'te işyeri komiteleri kurulması kararı alındı. Basın-İş merkezi ise işçilerin basıncı karşısında insiyatifi işçilere bıraktığını belirtti. Kristal-İş sendikasının 10. olağan genel kurulunda işyeri komitelerinin kurulması tüzüğe de konmuştu. Bu değişikliği taşıyan tüzük resmen de onaylandı.

Görülen odur ki, militan eylem isteyen sınıfın bu yılki savaşım odağı, sendikal demokrasi çerçevesi içinde, tüzüklere ve işleyişlere yönelecektir. Bu işçinin isteğine kulak tıkayan sendikacılık anlayışının örgütlenme modelini kökünden tehdit etmektedir.

Bununla bağlı olarak, Türk-İş yönetimi bir süredir felç olmuştur. "Beni aşacak" korkusuyla kongre kararları işletilmiyor, yeni kararlar alma cesareti gösterilmiyor. Çünkü bugünün eylemleri ne 1988, ne de 1989 düzeyinde kalabilir. Bunu herkes biliyor. Bu yüzden toplantılar bile zor yapılabilir oldu.

Bu arada Türk-İş başkanlar kurulundaki bazı sendika başkanları, kendi psikolojik kaçışlarına kılıf olarak çocukça denebilecek, gülünç öneriler getiriyorlar. Şeker-İş başkanına göre, Şeker-İş mali sekreteri başbakanın hemşehrisi olduğu için bütün işçi sorunları bu kanaldan çözülebilirmiş. Bu mantıkla, olsa olsa Erzincanlı işçilerin sorunları çözülebilir! Ya öteki 70 ildeki işçilerin sorunları ne olacak?

Artık böyle kaçış kapıları kalmamıştır. İşçi sınıfı için bıçak kemiğe, Türk-İş için değişim zorunluluğu kapıya dayanmıştır. Bu yönde birçok karar alınmıştır, alınmayanlar da alınacaktır. Haydi İstanbul'da militan ve dev bir 1 Mayıs gösterisinde buluşalım!

Seyfi Şahin

Dünya sosyalist sisteminin içine girdiği çöküş ve dünya komünist hareketindeki çözülmenin Türkiye üzerinde yapacağı etkileri görmek ve ona göre davranmak gerek

Zorlu bir dönem geliyor iyi hazırlanalım

Büyük çöküşün etkileri bilinçlere tam sindiği zaman zararın boyutları daha iyi ortaya çıkacaktır. Ancak şimdiden şu açıktır ki, ideolojik saldırı aşırı yoğunlaşmıştır ve daha da yoğunlaşacaktır. Ortalama insanın kafası çok şartlanacaktır. Yıkılan Marksizmden sapanlardır ama şimdi basın araçları dünyanın her yerinde, "sosyalizmin işlemediği anlaşıldı" diye bağırıyor. Bu beyin yıkamanın etkisinin olmayacağını düşünmeyelim. Tüm dünyada devrimci hareket büyük bir bunalım yaşayacaktır. Dünyada bir dönem objektif olarak *yıpratma savaşı* gidecektir.

Dünya sosyalist sistemi hızlı bir çöküş, dünya komünist hareketi hızlı bir çözülme içindedir.

Büyük çöküşün etkileri bilinçlere tam sindiği zaman zararın boyutları daha iyi ortaya çıkacaktır. Ancak şimdiden şu açıktır ki, ideolojik saldırı aşırı yoğunlaşmıştır ve daha da yoğunlaşacaktır. Ortalama insanın kafası çok şartlanacaktır. Yıkılan Marksizmden sapanlardır ama şimdi basın araçları dünyanın her yerinde, "sosyalizmin işlemediği anlaşıldı" diye bağırıyor. Bu beyin yıkamanın etkisinin olmayacağını düşünmeyelim. Tüm dünyada devrimci hareket büyük bir bunalım yaşayacaktır. Dünyada bir dönem objektif olarak *yıpratma savaşı* gidecektir.

Dünya çapında ortaya çıkan her dönem gibi bugün gelişmekte olduğuna işaret ettiğimiz karşı-devrim ve gericilik dönemi de yalnızca bir *eğilimdir*. Ekonomik, toplumsal ve siyasal açılardan ülkeler arası büyük farklılıklar taşıyan dünyada gelişen karşı-devrim ve gericilik bir ülkedeki karşı-devrim gibi tek renkli ve herşeye egemen olamaz. Bu nedenle de, bir ülkede ortaya çıkan faşizm gibi bir dönem değildir. Verilecek savaşın "düzenli geri çekilme" değil, "yıpratma savaşı" oluşu da bu farklılığı anlatır.

Ancak dünyanın bir yarısındaki çıplak karşı-devrimin, öteki yarıdaki ülkelerin gelişimini etkilemeyeceği de düşünülemez.

Öte yanda dünya kapitalizmi birkaç yıldır yavaş ama kararlı bir gidişle genel-sistemsel bir bunalımın (recession) içine girmektedir.

Önümüzdeki dönemde dünyasal gelişmeler bu iki eksen içinde (a. sosyalist sistemin çöküşü ve karşı-devrim, b. dünya kapitalizminin girmekte olduğu bunalım) belirlenecektir.

Uluslararası gelişmelerin son dönemde gitmekte olduğu yol, Türkiye açısından dış etkilerle iç dinamik arasında büyük bir farklılık doğuracaktır.

İç dinamik, dış faktör kavramları göreceli kavramlardır. Kapitalizmin ulaştığı her aşamada yeniden ele alınmalıdır. Üretimiyle, telekomünikasyonuyla bu denli entegre olmuş bir dünyada eskisi kadar kolayca, "iç dinamik belirler, dış faktör etkiler" denemez. Ülkenin büyüklüğüne, jeopolitik konumuna, toplumsal yapısına, örgütlü güçlerine vb. bağlı olarak bu iki ögeden biri daha etkin olabilir.

Bugünkü dünya koşullarında, dış faktörün etki derecesinin ne kadar artmış olduğu son sıralarda yaşanan çeşitli olaylardan görünmektedir. Romanya, Nikaragua gibi örneklere iyi bakmak gerekir. Romanya'da iç koşullar, değil karşı-devrime, komünistlerin iktidarının sarsılmasına bile neden olacak bir özellik taşımıyordu. Nikaragua'da ülke içi ekonomik durum iyi değildi, ama Sandinistlerin hükümeti kaybetmesinin, hatta Amerikanvari bir seçim kampanyası yürütmesinin altında yatan temel etken dünyada tersten esen rüzgarlardır.

Dünyada yaşanan olayların Türkiye devrimine etkisi nasıl ve ne kadar olacaktır? Bu soruları yanıtlayabilmek için Türkiye'deki gelişmeleri dikkatle izlemek gerekir.

Ülke içinde durum çok gergindir. Türkiye'nin zaten bıçak üstünde duran istikrarı bu kaynamalar içinde hızla bozulmaktadır. Bugün Sünni tarikatçılığın önde olduğu bir hükümet baştadır. Cumhurbaşkanı da Nakşidir. Yarın bağımsız bir Azeri cumhuriyeti kurulursa hiç beklenmedik durumlar doğabilir. Bilindiği gibi Azeriler Şii kökenli, bir kısmı da Alevidir. Böyle bir durum Türkiye'de çeşitli sonuçlar doğurabilir. Ayrıca Türkiye'nin tüm komşularıyla sorunları keskinleşmiştir. Dört bir yandan sıkışmış ve bu durum hükümet içinde, Dışişleri Bakanlığı'nda krizlere yol açmaktadır.

Kapitalizme açılan geniş sosyalist pazarın Türkiye'de dış ve iç finans-kapital yatırımlarını azaltmasını da beklemeliyiz. Bu, sınıfın daha da yoksullaşması, işsiz kalması, daha ağır sömürü koşullarına çekilmesi demektir. Sınıf mücadelesinin nesnel koşulları daha da yükselecektir.

Dünyada esen karşı-devrimci rüzgar, Türkiye'de de işçi ve emekçi halkın haklarının daha cüretkar gaspedilmesi ve daha azgın ideolojik saldırı biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında, işçi-emekçi halkın mücadelesi bir yükseliş dönemindedir. Onun psikolojisi devrimci hareket üzerinde de etkilidir. Örneğin Romanya'daki karşı-devrime Türkiye devrimci hareketinin önemli kesimi hemen devrimci tutum almış, geri kalanlar da çıplak destek vermekten kaçınmıştır. Solun reformist kesimleri arasında da "bu karşı-devrimdir" diyenler vardır. Türkiye'de Demirellere bile "vicdanım sızladı" dedirten, ilk günlerde karşı-devrimi coşkuyla alkışlayan liberal köşe yazarlarına, dergilere dil değiştirten işçi-emekçi halkın karşı-devrime lanet okuyan psikolojisidir.

Ne var ki, ülke içi bu durum uluslararası alanda devrimci alternatifin ezildiği, komünizmin halkların gözünden düşürüldüğü ve daha da düşürüleceği bir noktada ortaya çıkmaktadır. Devrimci hareket bir bütün olarak, ama özellikle Sovyetçi kesim büyük bir bunalıma girecektir. Dünyada ortaya çıkan gelişmeler, mücadelede Marksist-Leninist öncülüğü zorlaştırmaktadır.

Yine de, dünya çapında ve Türkiye'de girilmekte olan *yıpratma savaşından*, Marksizm-Leninizm için en zor olan günde bile, işçi sınıfı devrimcilerinin kat kat güçlenerek çıkma şansı vardır. Çünkü devrimci hareket büyük bir bunalıma giriyor ve soruların yanıtları da raslantısal verilmiyor. Çünkü baskı ve sömürü daha azgınlaşacak, daha pervasızlaşacaktır. Çünkü devrimci hareketin dünya çapında girdiği bunalımdan etkilenip ayrılacak yandaşları yoktur. Onlar bu sorunları, yaşayan sosyalizmin değerlendirilmesini on yıl önce yaparak aşmışlardı.

Yalnız bu gelişme, ancak ideolojide Marksizmi en Ortodoks biçimde savunarak ve geliştirerek, siyasette, günlük pratik çalışmalarda yaşamın istediği esnekliği ortaya koyarak, şablonların ötesinde aktif bir çalışma geliştirerek, yığınların psikolojisini dikkate alarak sağlanabilir.

Esneklik, yöntemlere ilişkin bir esnekliktir. Mücadelenin taktiklerle ilişkili yönüdür. İşçi sınıfı devrimcilerinin bu yönde eksikleri vardır.

Yıpratma savaşı, devrimci, atılımlı, saldırgan bir çalışma ister. Yıpratma savaşından kabuğa çekilmeyi, faşizm altındaki çalışma biçimine benzer birşeyi anlamıyoruz. Faşizm, güçleri koruma, düzenli geri çekiliş zamanıdır. Asıl olarak yığınların gönlünü ve kafasını kazanma savaşı olan ve çok zayiatlı gidecek olan yıpratma savaşı ise Marksist-Leninistlerin yoğunlaşacağı alanlarda farklılaşma getirmekte, görevlerde vurguları değiştirmektedir. Önlemlerini bugünden almaya başlamak gerekir.

En başta, Marksizmi geliştirmeden bu bunalımdan çıkılamaz. İşçi sınıfı devrimcilerinin bugün geldiği noktayı anlatan, "ya gerileyeceğiz, ya ilerleyeceğiz, bu noktada duramayız" fikri Marksizm için de, dünya devrimi için de, Türkiye devrimi için de geçerlidir. Bu misyon, inanmış Marksistler olarak bizim de üstümüzdedir.

Marksizmi ilerletmek, en başta Marksizmi daha iyi öğrenmekle bağlıdır. Marksizmde, öğrenip bugünkü koşullara uygulamamız gereken hâlâ pek çok yan vardır. Yeni gelişmelere göre ilerletilmesi, sistematize edilmesi gereken yanlar vardır. Bir yıpratma savaşı geliyorsa, ideolojik sağlamlık en önemli saldırı ve savunma silahı olacaktır. Gelişmeler, ideolojik çalışmaya *birinci* sırada önem vermeyi gerektiriyor.

Önümüzdeki dönem Kürt halkının kavgasının daha da yükseleceği, bu kavganın içinde işçi yapıların ağırlığının artacağı bir dönemdir. Marksist-Leninistler 10 yıldır Kürt ulusal-devrimci hareketiyle sıcak ve kopmaz bağlar içindedir. Bu dönemde de, hem Kürt halkının yiğit direnişine destek olmak, hem Türkiye işçi sınıfını enternasyonalist ruhta eğitmek için yoğun bir çaba harcanmalıdır.

Önümüzdeki dönemde tüm Marksist-Leninistler Alevi toplumunun meşru ve demokratik istemlerine sahip çıkmak, işçi hareketiyle Alevi emekçinin bağını güçlendirmekle yükümlüdürler. Bu görevin yerine getirilmesindeki başarı oranı, yıpratma savaşından çıkılacak sonucu derinden etkileyecektir.

Gelen dönem aşırı zorlu ve karmaşıktır. İyi hazırlanalım.

Devletin gerçekten laik olmamasından, dinsel inancı olan, olmayan tüm ezilenler zarar görmektedir, ama en büyük acıyı Aleviler çekmektedir. Bunun çözümü için

Laik ve demokratik bir devlet gerek

Bugün, acil olarak, Alevi toplumunu gericiliğin baskıları karşısında dağınıklıktan kurtaracak, Aleviliğin düşünsel hazinesini yanlış yönlere çekiştirilmekten kurtaracak, hem de Alevilerin demokratik haklarına kavuşmasına büyük katkısı olacak bir kurul oluşturulmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlet midir? Lafta laiktir, lafta devlet ve din işleri birbirinden ayrılmıştır. Ama Türkiye Cumhuriyeti laik değildir. Devlet ve din işlerinin içiçe girdiği bir ortamda laiklikten söz edilemez. Devletin güdümünde ve desteği altında tüm ülkede Sünnilik merkezi yapı içindedir. Tüm camiler, imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Eğitim Bakanlığı aracılığıyla bu merkezi yapının parçalarıdır. Devletin dini vardır. Bu da Sünnilik ve onun da Hanefi mezhebidir. Başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere tüm bu kurumlar yalnızca Sünniliğe ve Sünnilere hizmet eder.

Devlet, egemen sınıfın egemenlik ve baskı aygıtı olarak, elindeki bütün araçları olduğu gibi, elbette dini de toplum üzerinde bir baskı aracı olarak kullanmaktadır. Devletin gerçekten laik olmamasından, dinsel inancı olan, olmayan, şu yönde ya da bu yönde olan tüm ezilenler zarar görmektedir, ama onun içinde de en büyük acıyı Aleviler çekmektedir.

Devletin bir dininin olması, bunun da Sünnilik olması, Alevilerin inanç özgürlüğü, inandığı gibi davranma özgürlüğü önündeki en büyük engeldir.

Bunun karşısında devrimcilerin ve ezilen kesimlerin tüm temsilcilerinin en başta savunması gereken istem laik ve demokratik bir devlet ve toplum düzeni olması gerekirken bazı yazarlardan ters öneriler de geliyor. Örneğin *Alevilik Olayı* adlı kitabın yazarı Cemal Şener şöyle diyor:

"Bu sorunun çözüm yolu, giderleri Alevi'lerin de katkıda bulunduğu bütçeden karşılanan Diyanet İşleri'nin Alevi'lere de dini hizmet götürmesidir. Tabii, bu hizmetin amacı sünni din adamları vasıtası ile alevileri sünnileştirmek değil, alevi din adamları vasıtasıyla alevilere dini hizmet götürmek olmalıdır. Alevi din adamlarının yetişmesi için de isteyen alevi çocukları için Milli Eğitim Bakanlığı böyle bir eğitim programını İmam Hatip Okullarında uygulamalıdır.

"Bunun dünyada örnekleri vardır. Hristiyanlık içindeki farklı mezheplere kiliseler benzer biçimde hizmet vermektedir."

Kiliseler böyle bir hizmet verebilir de bu hizmetleri devletten istemek, eleştirilen kuyuya düşmektir, laiklik değildir. Diyanet İşleri, imam hatip okulları vb. devletin örgütleri olarak kalacaksa, elbette bunun adı laiklik olmayacaktır. Sünni devletten, azılı ve ezeli düşmanı olduğu Alevilere hizmet beklemek de ayrı bir tuhaflıktır. Cemal Şener kitabında Aleviliği savunma çabası içindedir. Ancak kullandığı metodoloji bozuktur. Dolayısıyla, önerileri, kendi istemese de, *gerici* olmaktadır.

Alevilerin sorunlarına çözüm önerileri gelirken din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, en temel istem olmalıdır. Yukarıdaki gibi önerilerle Alevilerin sorunlarına çözüm getirilemez.

R.Yürükoğlu'nun yeni yayınlanan *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* adlı kitabında konuya tutarlı bir yaklaşım vardır. Savaşım odağı olması gereken ana noktaları göstermesi açısından, kitabın "Alevi toplumuna yönelik demokratik istemlerimiz" başlıklı bölümünden bir parçayı aktaralım:

"- Tüm devlet-din ve eğitim-din birliği parçalanmalı, kaldırılmalıdır. Diyanet İşleri kapatılmalı, merkezi hiyerarşi dağıtılmalı, devletin eğitim sistemi içindeki İmam Hatip Okulları ve İlahiyat Fakülteleri kapatılmalıdır. İsteyen dinsel çevre, Batı'da olduğu gibi, belli koşullara uyarak kendi okullarını açabilir.

"- Devletin ne resini, ne gayrıresmi dini olmamalıdır.

"- Her çeşit düşüncenin, bu arada dinsel inançların da önündeki yasal engeller kaldırılmalı, dinsel inanç özgürlüğü getirilmelidir. Ancak gerçekten laik bir devlette bunun ayrılmaz parçası olarak anti-din ve ateist düşünce özgürlüğü de sağlanmalıdır.

"- Dinsel örgütlenmeler, camiler vb., yalnızca inananların mali katkılarıyla yaşamalıdır. Devlet bütçesinden bu alanlara kuruş verilmemelidir. Öte yanda, toplanacak bu gönüllü katkılardan vergi de alınmamalıdır. *Devlet ne vermeli, ne almalıdır.* Din görevlileri hizmet verdikleri bölgenin inananları tarafından seçilip göreve getirilmeli ve ücretleri de onlar tarafından karşılanmalıdır.

"- Din misyonerliği yasaklanmalıdır. Dinsel çevrelerin sosyal, kültürel vb. çalışmalar yapmaları, örneğin son yıllarda ülkemizde çok yaygınlaşan yurtlar, öğrenci pansiyonları açma gibi uygulamalar önlenmelidir.

"...

"Sonra, yalnızca imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri değil, tüm öğretim sistemi, tüm okul kitapları tarihimizi çarpıtmakta, Aleviliğe yalan ve iftiralarla saldırmakta, Sünnilik propagandası yapmaktadır. Bunun sonucunda özellikle Alevi çocukları büyük bunalımlara girmekte, şu ya da bu nedenle iyi bir aile terbiyesi alamadığı evlerde, anababayla çocuk arasında kolay kapanmayacak sorunlar doğmaktadır. Aleviliğini savunan öğrenciler ise başta öğretmenleri olmak üzere tüm okuldan yoğun bir baskı, alay ve horlamayla karşılaşmaktadırlar.

"Tüm eğitim ve öğretim sisteminin bu gerici Sünni vurgudan kurtulması için, tüm kitapların yalanlardan arındırılarak yeniden yazılması için, gerçekten laik ve bilime dayalı bir eğitimin yerleşmesi için mücadele etmeliyiz.

"Aynı baskılar işyerlerinde, özellikle devlet sektöründe, memurlar arasında da yaygındır. Devletin zaten varolan taraf tutuculuğu yanında, buralarda bir de Sünni tarikatların gizli örgütlenmişliği durumu ağırlaştırmaktadır. Rahat nefes alınabilen tek yer işçilerin arasıdır. Bu baskıların kalkması yolunda toplu biçimde mücadele verilmelidir.

"Devlet katlarında özel olarak, ama genel olarak tüm toplumda Alevilerin önemli görevlere alınmamaları yönünde resmi olmayan ama yaygın bir uygulama vardır. Bu duruma karşı çıkılmalı ve toplum çapında *fırsat eşitliği* sağlanmalıdır.

"Alevi toplumu bugün dedeliğin de etkisinin azalmasıyla gericilik ve onun devleti karşısında dağınık bir durumdadır. Buna getirilecek önlem, tüm istemlerimiz arasında *önem sırasında birincidir*. Bu dağınıklığa çözümü ancak Alevi toplumu getirebilir ama biz de bu konuda düşündüğümüzü söyleyebilir, önerimizi sunabiliriz.

"Önerimiz şudur: Alevi toplumunu özüyle, Hacı Bektaş düşüncesiyle uygun bir zeminde geliştirebilecek bir kurul oluşturulmalıdır. Yıl içinde belli aralarla Hacı Bektaş'ta toplanacak bu kurulda, her biri bir ocağı



temsilen gelen 12 üye, Bektaşiliğin düşünsel kaynaklarını hakkıyla bilen bilim adamları, Alevi özünü dinsel çarpıtmaya boğmadan yaymakta olan ünlü halk ozanları, Hacı Bektaş soyu Çelebilerin başıyla birlikte yer almalıdır. Bu kurul düşünsel ve örgütsel konularda, Hacı Bektaş'a sadık kalmak koşuluyla tam yetkili olmalıdır. Hacı Bektaş'ın felsefi özüne ve devrimci yapısına sadık kişilerden oluşacak böyle bir kurul hem Aleviliğe, hem sömürüden, kula kulluktan kurtulmuş bir Türkiye'nin yaratılmasına ölçülemez bir katkı yapar." (R.Yürükoğlu, *agy*, Alev Yayınları, İstanbul, s.301-304)

Bugün en acil olarak yapılması gereken budur. Alevi toplumunu gericiliğin baskıları karşısında dağınıklıktan kurtaracak, Aleviliğin düşünsel hazinesini yanlış yönlere çekiştirilmekten kurtaracak, hem de Alevilerin demokratik haklarına kavuşmasına büyük katkısı olacak olan böyle bir kuruldur.

Zahide Balcı

Adana Petrol-İş'e üye Sasa işçileri, sendikal demokrasi için, tuttuğunu koparan, güzel bir mücadele örneği verdiler ve gidişatın yönünü gösterdiler:

Reformist sendika bürokratları uykusuz gecelere birlik içinde işçiler yönetime ve güzel geleceğe

İşçiler, temsilcilerin görevden alınıp alınmayacağına dair kesin cevap istiyorlardı. Yönetim kurulunun hemen toplanması için dayatmaya başladılar. Yönetimin isteksizliğine rağmen, yönetim kurulu toplandı. Sendikaya gelen işçiler, ta aşağılardan karşı kaldırıma taşmışlar, sonucu bekliyorlardı. Ve karar açıklandı.

Ne oluyor? Nasıl gelişti olaylar? Objektif gözle bakmaya, herşeyi gözlemeye çalıştım.

1989'da Petrol-İş Adana şubesinin seçimleri yapıldı. "Gedikli" (başçavuş) Yusuf Doğan alt kadrosunu tazeleyerek kendine güç kattığını göğsünü gere gere anlatıyordu. Oysa her zaman olduğu gibi yine gözden kaçırılan, işçinin iradesinin seçimlere yansıyıp yansımadığıydı. Bu kimin umurundaydı?

İnanıyordum ki, seçimlere katılan üç gurubun içinde de dürüst, namuslu insanlar vardı ve bu, zamanı geldiğinde olaylara damgasını vuracaktı. Baştemsilci, mükemmel bir zamanlama ile, kimsenin beklemediği, düşünmediği bir anda şu kesin doğruyu kalabalığa haykırıyordu: "Hiçbir kimsenin, hiçbir örgütün, hiçbir partinin dar çıkarları, işçi sınıfının sınıf çıkarlarının üstünde olamaz." O kadar etkiledi ki bu söz, oradaki, her kesimden işçi yerinden fırladı. Kuvvetli bir rüzgarın yoğun sisi dağıtması gibi bellekler yıkanıyor, düşünceler arınıyordu.

Devam ediyorum. Pratik olaylar içinde üç insan, eksikleriyle de olsa, dikkatleri üzerlerine çekmeye başladılar. Üç temsilci... Alışılagelen sendikacılık, temsilcilik anlayışını yıkmak için, alınması gereken pratik tutumlar açısından zaman zaman mevcut sendika yönetiminin önüne geçerek, amatör bir ruhla, heyecanla görevlerini yapmaya çalışıyorlardı.

Giderek, yönetimle temsilcilik kadrosunun anlayışları arasında farklılık belirmeye başladı. Temsilciler topluluk içinde kendilerine "işçi temsilcisiyim" diyerek işçiden yana sendikacılık anlayışlarını sergiliyorlardı, sendika yönetimi ise onlara, "hayır, sendika temsilcisisiniz" diyerek, reformist, işçiden kopuk anlayışlarını, aptalca gözönüne seriyorlardı. Aptalca diyorum, çünkü işçilerin temsilci kadrosuna ilişkin düşüncelerini gözden kaçırıyorlar, kabullenmek istemiyorlardı. O kadar ki, söylenenleri duymamak, işçilerle konuşmamak, yanlışlıklarının bilinmemesi için bahaneler uydurup odalarından çıkmamaya başladılar. Bir stajyer öğrencinin söylediği şu sözler hiç kulağımdan gitmez:

"Genelde işçilerin de söylediği gibi, sendikaya gidince gazete okuyorum ve lak lak yapıyoruz. Biz kahvede de aynı şeyi yapıyoruz. Oysa burası sendika odası, bir farklılığı olması gerekir diyordum. İşçiliği öğrenmeye geliyordum. Artık gelmeyeceğim. Çünkü temsilci ağabeylerimizden daha bir sıcaklık görüyoruz. İşçiliğin ne olması gerektiği konusunda kafam yavaş yavaş aydınlanmaya başladı."

Temsilci arkadaşlar, kendilerini işçiye kabul ettirdikleri gibi, doğru sendikacılık anlayışının ne olması gerektiği konusunda, pratik yaşamdan, sınıf biliminden ve işçiden aldıkları güçle kısa zamanda başarıya ulaştılar. Elbette hemen tam bir başarıdan söz edilemez. Ama en azından, işçiden saklanacak gizlenecek birşeyin olmaması gerektiğini pratik tutum açısından yeterince sergilediler. Ve bu içten tutumlarıyla Sasa işçisinin canlanmasını getirdiler.

Temsilcilerle işçi arasında bir güven oluştu. Bu, çatlağın başgöstermesinin de zeminini oluşturdu. Baştemsilci ve temsilcilerle yönetim arasındaki farklar somut olarak yansıdı. İşçi, ne olacak diye sormaya başladı. Bir yanda toplu sözleşme gerginliği, öte yanda yönetimle temsilciler arasındaki gerginliğin bu sürece olumsuz etkisi heyecanı artırdı.

Ansızın, fabrika bir haberle sallandı: "Baştemsilci ve temsilciler görevden alınıyormuş!" Ortalık bir anda karıştı. Yönetim ne yapmak istiyordu? Her yerde konuşulmaya başlandı.



Küçük guruplar toplanıyor, söylentinin kritiği yapılıyordu. Ortalık bir daha dalgalandı: "Baştemsilci rüşvet yemiş!" Tepkiler çığ gibi büyüyordu. Önüne geçilmez olaylara gebelik gün gün, saat saat yığılarak birikti. Kimse kabul etmiyordu. Ve bir söz geldi insanların aklına: "Meyve-veren ağacı taşlarlar." Bu kadar yoğun, bu kadar özveriyle çalışan bir temsilciyi yönetim neden görevden alıyordu?

İşçiler kendiliğinden bir hareketle, akşam 18 çıkışında garajda baştemsilciyi beklediler. Baştemsilciye ne olduğunu soruyorlardı. Temsilci arkadaş da bütün açık yürekliliğiyle olayları anlattı. Olay büyüyordu. "Sendikaya baskın yapalım" istekleri gök gibi gürledi. Temsilci arkadaş, bütün dinginliğiyle, üstüne basa basa üç önemli noktayı vurguladı: 1) Bu çirkin politikanın, ancak işçinin önünde herşeyin açıkça tartışılmasıyla sergilenebileceğinden, böyle bir ortamın gerekliliğinden bahsetti. 2) Hiçbir kişinin, hiçbir örgütün, hiçbir partinin dar çıkarlarının, işçi sınıfının sınıf çıkarlarından üstün olamayacağını bir kez daha haykırdı ve işçiler yine dalgalandılar. 3) Sendika değiştirmekten bahsedenlere bunun iyi birşey olmayacağını söyledi.

Ve cumartesi sabahtan işçiler akın akın gelmeye başladılar. Petrol-İş şube başkanı Yusuf Doğan, gelen işçilere olayı tek yanlı anlatarak etkilemek isteyince, bir işçi, olayın böyle tek yanlı anlatımının sağlıklı sonuç vermeyeceğini söyledi. Yusuf Doğan buna biraz bozuldu. 9.30 sularında baştemsilci arkadaşımız geldi. Bir canlanma, bir hareketlilik. Petrol-İş şubesi, son on yılın en kalabalık gününü yaşıyordu.

Başkan Yusuf Doğan ve "sekreterleri", biraz "morarmış" bir suratla masaya geldiler. Ortalık gergindi. Bütün dikkatimi vermiştim. Önce başkan konuştu. Temsilcilere yöneltilen "ideolojik davranıyorlar" suçlamasının birşey getirmeyeceğini anlamış olmalı ki, kendisinin de "ideolojik" davranmış olduğunu açıklamaya çalıştı. Daha sonra örgütsüzlükten ve disiplinsizlikten bahsetti. Kimseyi görevden alacağız diye bir söz söylemediğini anlatmaya çalışırken, dinlemek istemeyenler çoğaldı. Yusuf Doğan konuşmasını kesmek zorunda kaldı. Zaten söylediği şeylerde de pek birşey yoktu. Çirkin ve adi politikalar batağa gömüldükçe, bu politikaları üretenler de beraber batıyorlardı.

Söz baştemsilci yardımcısına verildi. Arkadaş da olanları bütün dürüstlüğüyle anlattı. Mali sekreterin görüşmek için defalarca kendisine ulaşmaya çalıştığını ve sonunda kendisinin de görüşmeyi kabul ettiğini söyledi. Sıradan misafirlik konuşmaları bittikten sonra, mali sekreter Hasan Yavuz temsilcileri görevden alacaklarını söylemiş, yerine kendisini getirmeyi teklif etmiş. Bunu duyan işçiler homurdandılar. Baştemsilci yardımcısı, böyle bir karara neden vardığını sorduğunda, Yavuz, bu temsilcilerin "ideolojik" davrandıklarını, sendika temsilcisi değil de işçi temsilcisi olduklarını, koltuk peşinde koştuklarını söylemiş. İşçinin sabrı taşmıştı. Son olarak rüşvet, "yemek yemeye" inmişti.

İşçiler gerisini dinlemek bile istemediler. Baştemsilcinin savunma yapması konusunda bağırıp çağırıyorlardı. Baştemsilci bir sandalyeye çıktı. İşçilere mümkün olduğu kadar tahrik olmamaları gerektiğini, bunun örgüt-içi tartışma olduğunu, bütün bu çirkin politikaya rağmen işçilerin bu olayda hakemlik yapmaları gerektiğini vurgulayarak, işçiyi sakinleştirdi. Gözlediğim kadarıyla, büyük çoğunluğuyla haklı olduğunu kanıtlayan savunması boyunca, öne çıkardığı yanlar şunlardı:

Sendika bürokratları kimlerdir (bir diğer temsilci arkadaş bunu daha da ayrıntılı anlattı), neden bürokrat olurlar, işçiden kopuk bir anlayışı nasıl sergilerler. Bunların gerekçesini özet olarak anlattı. Ayrıca sendika-içi demokrasinin, ağızlarda sakız edilmesine rağmen işlemediğini, işletilmediğini, sorunun 12 Eylül Anayasasından kaynaklandığını, bütün bu olumsuz koşullara rağmen işçinin gerektiğinde gücünü gösterebildiğini, mutlaka bugünü ve dünyayı kavramak gerektiğini ve bunun da yolunun eğitimden geçtiğini, Petrol-İş genel merkezini de eleştirerek anlattı. İşçinin "içi doldurulmuş" bir beraberliğe her zaman ihtiyacı olduğunu, (bazı elde olmayan yanlışlara rağmen) buradaki bu tartışma ortamından korkulmaması gerektiğini işçi demokrasisinin bu tür ortamlarda geliştiğini, işçinin iradesinin bu yoldan yansıma bulduğunu vurguladı. Bütün olumsuzluklara rağmen bu toplu sözleşmeye sahip çıkılması gerektiğini, bu sendikanın yine işçilerin örgütü olduğunu önemle belirtti. (Ancak bu saatten sonra yapılması gerekenlerle ilgili düşünceleri, pratik tutumları işçinin önünde tartışmamak bir hata idi.)

Sonuç olarak, kendi çıkarları için sendika içi oyunları mübah görenler kaybettiler. İşçiler konuyla ilgili detektiflik yapan eski baştemsilci Ali Dinç'i konuşturmadıkları gibi yuhladılar. Hem konuşmacı arkadaşlar tarafından, hem de benim tarafımdan hiç istenmese de, hızını alamayanlar, başkan ve "sekreterlerini" de yuhladılar. Tabii bu arada gereksiz ve niteliksiz tartışmaya çalışanlar da oldu.

İşçiler, temsilcilerin görevden alınıp alınmayacağına dair kesin cevap istiyorlardı. Yönetim kurulunun hemen toplanması için dayatmaya başladılar. Yönetimin isteksizliğine rağmen, yönetim kurulu toplandı. Sendikaya gelen işçiler, ta aşağılardan karşı kaldırıma taşmışlar, sonucu bekliyorlardı. Ve karar açıklandı. Başkan Yusuf Doğan, geri adım attığını da belirterek, hiç kimseyi görevden almayacaklarını (üzülerek!) söyledi.

Ama iş burada bitmemişti. "Ateşkes" yapılmıştı. Anlayışlar açısından saflar belirginleşmiş, hedefler gösterilmiş, işçinin iradesi artık damgasını vurmuştu. Dev uyanıyordu. Gelecek yaklaşıyordu. Bu tür yöntemlerle bir yerlere varılamayacağını anlayan reformist sendika bürokratları uykusuz gecelere çekildiler. Güneşi balçıkla örtemeyeceklerdi. Önümüzde daha zor, daha çetin görevler belirmişti. Yine bir işçinin şu sözü kulaklarımda yankılandı: "Biz bir ses bulduk ve bu sesi kaybetmek istemiyoruz."

Haydi işçiler gelecek günlere.
Haydi birliğe!
Haydi işçiler nice seslere.
Haydi zafere!
Haydi işçiler iktidara!

Nurettin Seyhanlı

Adana'dan Sasa'dan mektup var

Tüm işçileri ve işçi dostlarını dayanışmaya çağırıyoruz

Sasa'yı biliyorsunuz. Adana'dayız, Sabancı imparatorluğunun. Sabancı sömürü merkezlerinin en büyüklerindeniz. 3500-4000 kişilik işçi mevcudumuz var. Bu işkolunda Türkiye'nin tek, dünyanın da ikinci büyük işletmesiyiz.

Son sözleşmemize hazırlandık. Halen oturumlar sürüyor. Dağıtılan anketlerin önemli bir bölümünü doldurup, sendikaya çöreklenmiş ve işverenle mücadelesini feshetmiş bazı uzlaşmacılara verdik. Sözleşme taslağı böyle hazırlandı. En önemli istemimiz 1 milyon 500 bin artı 20 bin lira brüt ücret artışıdır. Artışı da seyyanen istiyoruz.

Bu ücret istemini bütün işçiler tartışarak karar aldık. İsteyen gülsün bu istemimize. Biz bunu isterken gerçekçiydik. Yaşadığımız yarı-açlığı ve öteki gerçekleri kimse bizden iyi bilemez.

İşverenler hesaplamışlar kitaplamışlar, "bu istemler gerçekçi değil, iş barışını bozar" demişler. Bozsun diyoruz. Biz böyle barış istemiyoruz diyoruz. Tüm Sasa işçileri olarak "greve, kavgaya hazırız" diyoruz. Bize boşuna hikaye anlatmasınlar. Nice toplu sözleşmeler yaşadık. Her sözleşmeden sonra sevindik ama sonunda hep geçim sıkıntısı, hep açlık. Çocuklarımıza kışlık odun alamıyoruz, yiyecek ve elbise alamıyoruz. Biz insanca yaşayabileceğimiz ücret istiyoruz. Vermezlermiş! Vermezlerse batsın bu düzenleri diyoruz. Mücadelemiz yalnız Sasa işverenine karşı değil işverenlerin düzenine karşıdır diyoruz.

Sasa burjuvaları kararlılığımızı görünce korkuya kapıldılar. Kendi içimizdeki ajanlarıyla birşey beceremeyince saldırıya başladılar ve dedikodu yayıyorlar. En son yeni sendikalaşan 17 şoför arkadaşımızı işten attılar. Atılan işçi arkadaşlar TIR şoförüydüler ve özel de bir konumları vardı. Buna rağmen sınıflarının yanında yer aldılar. İşten atıldıkları halde ağlayıp sızlayıp pişmanlık göstermediler ve sendikada nöbetleşe açlık grevi eylemi koydular. Onların direnişi Sasa işçilerini de hareketlendirdi. Sasa işçileri olarak bizler, hem bu tensikatı, hem de sözleşmede işverenin tutumunu protesto etmek için servislere geç binme eylemi koyduk.

Yalnız burada bir noktayı belirtmek gerek. Bu eylem kararları, sendikanın uzlaşmacı yönetimi tarafından, işyerinde çalışan işçiye danışılmadan belirlendi. Sendikaya, uzun yıllara dayanan güvensizlik de buna eklenince, eylem, işyerinde bulunan temsilcilerin ve doğal işçi önderlerinin zorlamasıyla başarıldı.

Ayrıca sendika yöneticileri, bu eylem kararları arasında yürüyüş de olduğunu duyurmuşlardı. Ancak kendi basiretsizliklerini ve korkaklıklarını Sasa işçisine yükleyerek eylemlerin bu bölümünden yan çizdiler. Eylem kararlarının yalnızca bir vardiyada oturma eylemiyle sınırlı kalacağını duyurdular. Yine işçi önderlerinin ve temsilcilerin sayesinde bu eylem de tüm vardiyalarda uygulandı. Sendika yöneticileri, başta, eylemlerde istikrarsız tutumlarıyla, kendilerini aşan her eylemin içinde, istemeyerek de olsa yer almak zorunda kaldılar.

Sonra bir örnek daha yaşadık ki bu bize birçok şey öğretti. Saat 23 çıkışında (yani gece çıkışında) işverenin sendikacıları içeri sokmak istemeyişi, burjuvalarla çıkan sorunların iyi niyetle, diyalogla, uzlaşmayla halledebileceği görüşünün iflasıydı. Biz zaten biliyoruz ki kapitalizmde sermaye ile işçi sınıfı uzlaşamaz. Bunların arasında olsa olsa kavga vardır. Bu kavgada da kafamız açık, safımızdayız. İşverenlerle, sermayeyle "iyi niyetli" ilişkiler kurmak isteyen sosyal demokratların ve TBKP'li döneklerin kulakları çınlasın!

Sürecinde bulunduğumuz bu toplu sözleşmede başarıya ulaşsak dahi, bunun bizim için kurtuluş olmayacağını biliyoruz. Bu anlayışla bir gurup işçi lideri olarak çalışıyoruz.

Bu toplu sözleşme görüşmelerinin, her zamanki klasik başlangıcında, yani "uzlaşma arayışları" denilen aşamasındayız. İşverenin oyalamalarına karşı bir önlem getirmeyi de planlıyoruz. Sözleşmenin süründemede kaldığı sürenin ücret farklarını, bu parayı işveren işlettiği için faizini ve bir de refah payı isteyeceğiz. Böylece sözleşmenin sürüncemede bırakılmasından işverenin zararlı çıkmasını amaçlıyoruz.

Tüm Sasa işçileri adına sesleniyoruz: Biz Türkiye işçi sınıfından bağımsız ve kopuk değiliz. Mücadelemiz emperyalizme, onun yerli bağlaşıklarına ve gönüllü hainlik içinde onlarla birlikte bulunanlaradır. Gücümüz, oluşturacağımız ilkeli birlikten gelecek ve kapitalistlere balyoz gibi inecektir. Türkiye'de kendi iktidarımıza giden yolda, sermayeyi ve bağlaşıklarını geriletme yolunda, ekonomik-demokratik bir mücadele yöntemi olan toplu sözleşmemize omuz veriniz. Tüm işçileri ve işçi dostlarını dayanışmaya çağırıyoruz.

Nurettin Seyhanlı

Emperyalizmin kaçınılmaz doğası bir kez daha sergilendi, Gorbaçof çizgisi karşı-devrim düzeyine yükseldi

Romanya'da olan karşı-devrimdir

-V-

Bu sayımızda Mercan Köklü'nün hazırladığı verisel döküm ve değerlendirme yazısının beşinci ve son bölümünü yayınlıyoruz.

Batıcı karşı-devrimcilerden Mazilu

Gorbaçofçular, karşı-devrimin ertesinde Batıcılara erkteki kilit mevkileri vermediler, ama bazı sorumlulukları vermeden de onlarla "ittifakı" sürdüremeyeceklerini düşündüler. Örneğin, dışişleri bakanlığı hukuk dairesinin eski danışmanlarından, Çavuşesku zamanında "Batı'nın adamı" olduğu gerekçesiyle görevden uzaklaştırılan Dumitru Mazilu'yu, İliescu'nun yanına yardımcı yaptılar.

Mazilu, 1987'de BM'ye "Romanya'da insan hakları" üstüne bir rapor hazırlamış, ama yönetim tarafından görevden uzaklaştırılınca "raporunu" sunamamıştı. Sonra bu raporu Batı'ya kaçırdı. BM, Mazilu raporunu kendi resmi belgesi olarak kabul etti. Emperyalizm bu rapordan, Çavuşesku yönetimi üstünde diplomatik basıncı artırmada yararlandı.

Mazilu, karşı-devrim sonrasında, Ulusal Selamet Cephesi'nde (USC) Gorbaçofçuların gücünü kırmaya, çıplak anti-komünist görüşleri sokakta güçlendirmeye çabaladı.

Gorbaçofçuların perde arkası lideri Brucan, bu tutumu, Mazilu'nun eskiden Sekuritate Akademisi'nde öğretmenlik yapmış olduğuna ilişkin haberleri basına sızdırarak "cezalandırdı." Bu durumda, Mazilu, "komünist ve Stalinistlerin cepheyi yönettiğini"(!) söyleyerek devlet başkan yardımcılığından ve USC üyeliğinden (Doina Cornea gibi Batıcılarla birlikte) istifa etti.

Daha çok ABD ve İngiltere tarafından öne çıkartılan Mazilu'nun görüşleri, Batıcıların Romanya karşı-devrimini götürmek istedikleri nokta konusunda hiç kuşkuya yer bırakmıyor:

"Komünistler tarafından (yıllar içinde) atılan adımları tersine çevirmek için olanaklı olan herşeyi yapmak istiyoruz... Romanya Komünist Partisi'nin hiçbir geleceği yoktur." (*Newsweek*, 15 Ocak 1990)

"Halk ortaya çıkıp siyasal eğilimlerini söylemelidir... Eğer KP'yi destekliyorlarsa bunu söylemelidirler, ama o zaman resmi dairelerde, hükümette vb. görev yapamazlar. (İlginçtir, halk KP'yi destekliyorsa o zaman biz istenmiyoruz, gidelim demiyor. Demokrasi, çoğunluğun iradesi gibi kayguları olmadığını, "halk ayaklanması" sözünün ne kadar sahte olduğunu açık ediyor.-*İ.G.)* KP'yi desteklemiyorlarsa bunu da açık açık söylemelidirler." (*Financial Times*, 8 Ocak 1990)

"Reformlarımız ötekilerden (öteki sosyalist ülkelerde olanlardan-*İ.G.)* daha radikaldir. Siyasal alanda daha şimdiden eski yapıların *tümünü kaldırdık." (agy)* (abç)

Mazilu'nun görüşleri böyle. Görüldüğü gibi, işçi sınıfı ve sosyalizm düşmanlığında Gorbaçofçu Brucan ile Batıcı Mazilu arasında çok büyük farklar yok.

Batıcı karşı-devrimcilerden Cornea, kral sülalesi ve faşistler

Romanya karşı-devriminin, ünü Çavuşesku zamanına taşan, en azılı, uzlaşmaz anti-komünisti, kuşkusuz bayan Doina Cornea'dır. Cornea, 1983 yılına kadar Kluj üniversitesinde Fransızca öğretmeniydi. Sosyalizme ve komünist partisine karşı her fırsatta yazılı, sözlü düşmanlığı onu emperyalist Batı'nın gözdesi yapmıştı.

Karşı-devrim öncesinde Batılı ülkeler (özellikle İngiltere ve Fransa), Cornea'nın "insan haklarının" savunusunu, Çavuşesku rejimine karşı giriştikleri gözden düşürme ve karalama kampanyalarının kılıfı yaptılar.

Cornea, karşı-devrim sonrasında Gorbaçofçular tarafından Ulusal Selamet Cephesi'nin Kluj ve merkez örgütlerine alındı. Ancak, Gorbaçofçuları "kendilerini boyamış komünistler(!)" olarak niteleyen Cornea, onlarla da çatışma içine girdi. Gorbaçofçu karşı-devrimcilerin denetimindeki cephenin (USC) bir siyasal partiye dönüşmesine karşı çıktı. 1947'de yasaklanmış olan, ama karşı-devrimle birlikte hortlayarak legale çıkan Ulusal Köylü Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı.

Romanya işçi sınıfının Gorbaçofçu karşı-devrimcilerle barışık olmadığını, işçi sınıfı açısından bir siyasal boşluk doğmuş olduğunu gören azılı anti-komünist Cornea, endüstriyel merkezlerde, maden ocaklarında "işçi dostu"(!) demagojiye hız verdi.

Doina Cornea, Gorbaçofçuların perde arkası lideri Silviu Brucan'ın, ocak ayı sonlarında, USC'nin bir siyasal partiye dönüşerek seçimlere katılacağını açıklamasından sonra cepheden istifa etti. Bir süredir sokağa çıkmaya ve "sorunu sokakta halletmeye" çağırdığı öteki karşı-devrimcilerin arasındaki yerini aldı.

Bu arada, karşı-devrim gerçekleşir gerçekleşmez TV binasından yayın yapan gurupta yer alan karşı-devrimci şair Mircea Dinescu'nun "uluslararası ilişkileri" de biraz açıklık kazandı. Gorbaçofçuların "Romanya Yazarlar Birliği geçici başkanlığı"na atadıkları Dinescu, *Moscow News* ve *Independent* gibi yayın organlarına, kendisine Çavuşesku'nun devrildiği haberini ulaştıranın, "bir dostu" olan Hollanda büyükelçisi olduğunu anlattı.

Devrik kral Mihail'in, prens Paul'un, prenses Margerita'nın da hakkını yememek(!) gerekir. İngiliz pasaportlu prens Paul, Paris'ten Bükreş'e "insani yardım" getirdi. Devrimin 1947'de gömdüğü, şimdi Gorbaçofçuların karşı-devrimiyle hortlayan Ulusal Liberal Parti yetkilileriyle görüştü. (Bu parti kralın geri dönüp tahta çıkmasını, ülkede anayasal monarşi kurulmasını istiyor. Ulusal Köylü Partisi de bu öneriyi destekliyor.) Ardından Batıcılar Bükreş'te büyük anti-komünist gösteriler örgütlediler.

Kral eskisi Mihail'in büyük kızı prenses Margerita'nın işleri daha da ilginç! Margerita, BM'in FAO örgütündeki işinden, karşı-devrimden *6 ay önce* ayrılmış. Gerekçesi de, İsviçre'den Çavuşesku yönetimine karşı mücadeleyi örgütlemekmiş. Herhalde o da, Romanya'da karşı-devrim hakkında "gaipten haber almış"(!)

Margerita, karşı-devrimin hemen ertesinde, Çavuşesku ve sosyalizmin yok ettiği "Romen artistik ve kültürel mirasını canlandırmak" amacıyla bir dernek kurdu, Bükreş'e geldi. Ulusal Liberal Parti ile görüşmeler yaptı. Ülkeye yerleşeceğini, babasının (kral eskisi) komünistlerce "silah zoruyla erkten indirildiğini" anlattı, "son 40 yıl içinde olanlar karşısında duyduğu nefreti ve dehşeti ifade edecek söz bulamadığını" açıkladı. (*The Times*, 22 Ocak 1990)

Bu arada, yıllardan beri İngiltere, Fransa gibi ülkelerde üslenmiş olan kralcılar, Romen faşistleri, bavullar dolusu parayla Bükreş'e uçtular. Ulusal Köylü ve Ulusal Liberal Parti'den adaylıklarını koyacaklarını açıkladılar. Dünya Hür Romenler Birliği başkanı Ion Ratiu, kısa süre içinde, anti-komünist yayın yapacak bir radyo istasyonu, bir de günlük gazete kuracağını, komünizme karşı mücadeleyi daha da yükselteceğini açıkladı. Ratiu'ya, Romanya'ya "hümanist"(!) teknik yardımda bulunan Fransız uluslararası elektronik tekeli Thomson malzeme sağlıyor.

Ne ilginç, Romanya karşı-devrimi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son zamanlarındaki gibi, şu ya da bu yabancı ülkenin "dostları", "ajanları" vb. ile dolu! Brucan'lar İliescu'lar Militaru'lar "Moskova'nın", Cornea ve Mazilu'lar, krallar prens ve prensesler "Londra, Washington, Paris'in" adamı! Zavallı Dinescu da, ne yapsın, "Amsterdam'ın" adamı olabilmiş(!)

Karşı-devrimin uluslararası bağlarını bundan güzel ne anlatabilir? Kulaklarımızda, karşı-devrimin uyduruk "mahkemesi" karşısında, alnını eğmeden onurla sosyalizmi savunan Çavuşesku yoldaşın şu sözleri çınlıyor:

"Ben yalnızca işçi sınıfına hesap veririm. Bu darbeye hesap vermem... Paralı askerleri getirten sizsiniz. Sizi, yabancıların yardımıyla bu darbeyi örgütlemekle suçluyorum... Siz halka ihanet ettiniz. Siz Romanya'nın bağımsızlığına ihanet ettiniz!"

Romanya bu aşağılık satılmışlar sürüsünden, ajan ve hainlerden, dönekler den elbette hesap soracaktır. Romanya işçi sınıfı, sosyalizmi karşı-devrimin hem Gorbaçofçularına hem de Batıcılarına karşı korumak üzere dişlerini biliyor. Son haftaların haberleri, bu açıdan önemli gelişmeler olduğunu gösteriyor.

Karşı-devrimciler arasındaki kavga

Romanya karşı-devriminin geçtiğimiz iki ayı, çeşitli açılardan öğretici oldu. Karşı-devrimin (tıpkı devrimde olduğu gibi), kendi mantıksal sonucuna ulaşmaya çabaladığını sergiledi. *Hegemonya* sorununun karşı-devrimde de canalıcı önem taşıdığını ortaya koydu. Bu, karşı-devrimin kendi denetiminde, ve halkı "alıştıra alıştıra" sürdürülmesini isteyen Gorbaçofçu ekiple (Ulusal Selamet Cephesi), "komünistlerin"(!) de erkten uzaklaştırılmasını, katıksız burjuva erkinin kurulmasını, tarım ve endüstride hızla özel mülkiyete geçilmesini isteyen Batıcılar (Ulusal Köylü Partisi-UKP, Ulusal Liberal Parti-ULP, Sosyal Demokratlar) arasında kopan kavgada çok güzel yansıdı.

Bu kavga sürecinde, 12 Ocak'ta yapılan ve USC'nin Batıcı yöneticisi Dumitru Mazilu'nun göstericilere slogan attırdığı ilk büyük Batıcı anti-komünist gösteri, Gorbaçofçuları kötü yakaladı. USC yöneticileri, istifalarını isteyen göstericilerin basıncı altında önemli ödünler verdiler. Ölüm cezasının yeniden getirilmesi için referanduma gitmeyi kabul ettiler, RKP'yi resmen yasadışı ilan ettiler. Batıcılar Gorbaçofçuların bütün zayıflık ve korkaklıkları içinde görmüşlerdi. Anti-komünist gösteriler 12 Ocak olaylarından sonra hızlandı.

Gorbaçofçular, içinde bulundukları kötü durumdan kurtulmak amacıyla, bir yandan yeni kararnameler çıkararak kent merkezindeki gösterileri izne bağladılar, USC'nin yerel örgütlerindeki Batıcıları ordu temsilcileriyle değiştirdiler, bir yandan da üretim araçlarında özel mülkiyete geçilmesine ilişkin planlarını, bazı RKP ve Sekuritate üyelerinin mahkemeye çıkarılacağını açıkladılar. Eğitimde sosyalizmi anımsatan ne varsa kaldırdılar. Din propagandasını, dinsel gösterileri serbest bıraktılar. Kiliselerin 1948'de yasaklanmış anti-komünist faaliyetleri legalleştirildi.

Başa gelir gelmez, Çavuşesku döneminde uygulanan "sosyalizm için yılda 6 gün, ücretsiz, gönüllü çalışma"yı (Ekim Devrimi'nden bu yana sosyalizmin bir geleneği haline gelmiş olan subbotnikleri) kaldırmış olan USC yönetimi, "tarımsal-endüstri kompleksleri oluşturulması projesi"ni, Çavuşesku döneminde başlatılan büyük çaplı inşaatları, (örneğin Bükreş-Tuna kanalı çalışmalarını) durdurduğunu ve enerji yutan kimya-metalurji fabrikalarının faaliyetinin durdurulacağını da açıkladı.

Bu arada, bir kararnameyle, "2 milyon hektar kollektif çiftlik arazisinin köylülere özel mülk olarak dağıtılması kararlaştırıldı. Başbakan yardımcısı Mihail Draganescu, merkezi planlamanın kaldırılacağı, "serbest pazar ekonomisi"nin mekanizmalarının getirileceği, "geleneksel Romen yaşamı olan (özel-*İ.G.*) tarıma dönüleceği" ve yüksek teknolojili endüstrilerin tercih edileceği sözünü verdi.

İşçilerin ürkütücü gösterisi

Bunlar, karşı-devrimin katıksız burjuva erkine doğru "ilerlemesini" hızlandırmaktan ve sınıf mücadelesini kızıştırmaktan öte işe yaramadı.

Ulusal Köylü ve Ulusal Liberal partilerin öncülüğünde 18 muhalefet örgütü, USC'nin koyduğu yasağı çiğneyerek, 28 Ocak'ta bir gösteri daha düzenledi. Batı basınına göre 15-40 bin kişinin katıldığı bu eylem sırasında, "kahrolsun komünizm, kahrolsun USC, kahrolsun *perestroyka*" diye bağıran göstericiler devlet başkanlığı binasına girmeye çalıştılar. Binayı kordona alan yüzlerce askerle Batıcı göstericiler arasında büyük bir kavga koptu. Meydandan püskürtülen göstericiler sabahın erken saatlerine kadar "komünist" bildiklerine saldırılarda bulundular.

Katıksız burjuva erki isteyen Batıcıların bu saldırısından iyice ürken Gorbaçofçular, ertesi gün, erkten devirdikleri işçi sınıfından yardım isteme yüzsüzlüğünde bulundular. Kendi başlangıç noktası sosyalist erkin devrilmesi olan, kapitalizmin Gorbaçof çizgisinde restorasyonunu hedefleyen USC, Bükreş çevresindeki fabrikalarda, maden ocaklarında, Karadeniz kıyısındaki tersanelerde çalışan işçilere, "kapitalistlerin, toprak ağalarının Bükreş'i bastığını" ve bunların "ülkeyi yabancılara satmaya çalıştıklarını" duyurdu.

Bu, işyerlerinden boşalan 60 bin işçinin, ellerinde sopa vb. ile Bükreş merkezine akmasına yol açtı. İşçiler UKP ve ULP merkezlerini bastılar. Kapitalistlerle, patronlarla, ağalarla özdeşleştirdikleri Batıcı karşı-devrimcileri dayaktan geçirdiler. Batıcıların kimi liderleri pencerelerden atlayarak kaçarken, kimisi de ordu ve zırhlı birliklerin koruması altında bölgeden ayrılmak zorunda kaldı. Batı basını, bu olayı "anarşi ve terör" olarak nitelerken, "işçilerin Gorbaçofçu karşı-devrimcilere destek verdiğini" ileri sürdü.

Gorbaçofçu karşı-devrimcilerin işçi sınıfından yüzsüzce yardım dilendiği doğrudur da, Romanya işçi sınıfının bu eylemi Gorbaçofçulara destek için yaptığı doğru değildir. İşçiler, Bükreş'teki gösteri sırasında haykırdıkları "kapitalistleri yurtdışına gönderin", "bunlarsız demokrasi istiyoruz" vb. sloganlarla, asıl olarak *neyi istemediklerini* çok güzel yansıttılar. Ve zaten işçilerin bu eylemi, onları "denize düşen yılana sarılır" hesabı yardıma çağıran Gorbaçofçuları da çok ürküttü. İşçi sınıfının öfkesini dizginlemek için çok uğraştılar. İşçi düşmanı Brucan, "işçilerin, üretim düzeyi tehlikeli derecede düşük olan fabrikalardan dışarı çıkmasını durdurmaya çalıştığını" söyledi. Başbakan Petre Roman, işçilerin UKP ve ULP gibi muhalefet partilerinin binalarını basmalarına engel olmaya çalıştı.

Ayrıca, işçi yığınlarının antikapitalist sloganlar haykırmaları Cephe'cilerin hiç hoşuna gitmedi. Çünkü onların hedefi de merkezi planı, sosyalist ekonominin temel kurumlarını ortadan kaldırmaktı. (Bakınız: Ekonomi bakanı Stanculescu'nun planı, *İşçinin Gazetesi*, sayı:6, s.5)

Bu durum karşısında, eylemin ertesi günü bir açıklama yapan başbakan Petre Roman, "işçilerin bu eyleme hükümetin insiyatifi dışında girişmiş olduğunu" duyurarak Batıcılardan özür diledi. "Ulusal selamet" yolunda bir uzlaşma çağrısını yineledi. *Bunun yanısıra, USC'nin* bu yoldaki önerileri açıklandı. Nisan ayında yapılması öngörülen genel seçimlerin, Batıcı muhalefetin istemlerini dikkate alarak 20 Mayıs'a ertelendiği, USC'nin iki parçaya ayrıldığı duyuruldu. Buna göre, Ulusal Selamet Cephesi'nin (USC) bir parçası partileşip seçimlere katılacaktı. Öteki parça ise Ulusal Birlik Konseyi adıyla oluşturulan yeni yönetim yapısı içinde, öteki partilerle koalisyon yapacak,



erkte kalacaktı. Ayrıca, yeni seçim yasasıyla çok partili rejim, yasama-yürütme ayrılığı (burjuva parlamentarizm) kabul ediliyordu.

İşçilerin yığınsal saldırısıyla iyi bir tokat yiyen Batıcı muhalefet, USC'nin önerisine karşı çıkmadı. Batıcı partiler, yeni oluşturulan 253 üyeli Geçici Ulusal Birlik Konseyi'ne (UBK) katılmayı kabul ettiler. Geçici parlamento görevi yapacak olan, ama önceden kurulmuş olan hükümetin uygulamalarını veto yetkisi bulunmayan bu yeni yapıda, her parti ya da etnik gurup (toplam 37 kayıtlı siyasal parti ve 9 etnik azınlık) 3 delegeyle temsil edildi.

Böylece Batıcılar, hem Gorbaçofçu hükümetin sorumluluğunu üstlenmeden karşı-devrimci erk yapısına girmiş oldular, hem de, orduya ve sokağa dönük faaliyetlerini tepe konumdan sürdürme olanağına kavuştular. Katıksız burjuva erkinin kurulmasına doğru bir adım daha atılmış oldu.

Bu arada USC, bir kararname yayınladı. (*The Daily Telegraph*, 7 Şubat 1990)

Özel mülkiyetin geliştirilmesine bir "siftah" olan bu kararname uyarınca, en fazla 10 üyeli "kooperatifler", "birlikler" (Türkçesi limited şirket oluyor-*İ.G.*) ve başka özel şirketler kurulabiliyor. Özel firmaların çalıştırabilecekleri işçi sayısı ise (şimdilik) 20 ile sınırlı. (USC'deki tartışmalarda Brucan, sınırın 50 işçiye kadar genişletilmesini savundu. Ama, işçi sınıfının kapitalistlere duyduğu öfkeden çekinen öteki USC üyeleri 20 işçi sınırına "fit" oldular.) Kararname, ayrıca, yabancı sermaye gelişini dış ticaret bakanlığının iznine bağlıyor, ortak yatırım projelerinde hisselerin %51'inin Romanyalı ortakta olması gerektiğini vurguluyor.

Birkaç hafta önce çıkartılan bir başka kararnameyle de tarımda özel mülkiyetin yaygınlaştırılması getirilmişti. Birçok özel çiftçi, UKP'nin kışkırtması ve USC'nin göz yummasıyla - ekilebilir toprakların %65'ini oluşturan - kollektif çiftlik arazilerini karşı-devrimci işgallerle özelleştirmişti.

Bu bilgilerin de gösterdiği gibi, Gorbaçofçularla Batıcılar arasında üretim araçlarında özel mülkiyete ve kapitalist restorasyona ilişkin fark, hız ve ölçek konusundadır.

Burjuvazi doymuyor

USC'nin, verdiği bütün siyasal ödünler, kapitalist restorasyon yolunda attığı adımlar, yine de ("katıksız burjuva erkine" ilerlemek, karşı-devrimi hedefine ulaştırmak isteyen) muhalefeti tatmin etmedi. Tersine, son haftaların çeşitli önemli olayları, Romanya karşı-devriminde yeni bir dengenin oluştuğunu ortaya koyuyor: Batıcıların orduya yönelik çabaları sonuç vermiş, şimdiye dek Gorbaçofçuların denetiminde olarak bilinen bu kurumda Batıcı karşı-devrimciler lehine belli bir bölünme yaratılmıştır.

Önce, sokakları dolduran Batıcı göstericilerin, Radyo-TV şefinin istifasını isteyen eylemleri... Onun hemen ardından, 300 dolayında havacı subayın başlattığı, daha sonra Temeşvar ve Bükreş'teki birliklerden, askeri akademi öğrencilerinden, yedek subaylardan, piyade birliklerinden katılımlarla sayısı iki bine varan, Batıcı öğrenci guruplarınca desteklenen, savunma bakanı Militaru'nun ve içişleri bakanı Chitac'ın istifasını ve orduda komünist olarak bilinenlerin tasfiyesini isteyen askeri gösteriler... Radyo-TV şefi Aurel Munteanu'nun görevinden istifası, kimliğini geçen sayımızda işlediğimiz general Militaru'nun savunma bakanlığı görevinden alınması... Bu gösteriler sırasında nöbetçi askerlerin, komünistlerin kellesini isteyen karşı-devrimcilerin kordonu yarıp hükümet binasının merdivenlerini çıkmasına engel olmakta tereddüt etmesi... Brucan'dan sonra, şimdi de başbakanı hedef alan anti-semitik bir kampanyanın yürütülmekte oluşu...

Radyo-TV binasının güvenliğini sağlayan havacı komandoların, USC hükümeti tarafından görevden alınmalarına rağmen, öğrencilerin desteğiyle, binayı terketmemesi... Göstericilerin "kahrolsun komünistler"in yanısıra, artık "devrimin (karşı-devrimin-*İ.G.*) ikinci aşaması geldi çattı" diye slogan atmaları... Öğrencilerin, doktorların, havaalanı teknisyenlerinin birbiri ardısıra greve çıkmaları... Militaru'nun görevden alınmasından iki gün sonra yapılan bir başka gösteride yüzlerce göstericinin devlet başkanlığı sarayını basmaları, içeri dalarak kapıları pencereleri kırıp, binada bulundukları başbakan yardımcısını (rejimin 3 no'lu adamı) dövmeleri... 400'ü aşkın nöbetçi askerin çoğunun bu olaylara seyirci kalması, tek bir kurşun atılmaması...

Hükümet binası basılınca yine işçilerden yardım dilenen İliescu'nun yardımına bu kez Bükreş'ten kimsenin gelmemesi... 350-400 kilometre ötedeki Jui vadisinden ve yalnızca 3 bin madencinin getirilebilmesi (ilk gösteride 60 bin işçi vardı)... Gelen madencilerin de Cephe'nin savunusundan çok "ülkenin yabancılara satılması ve patronların madencilerin yaşamlarını mahvetmesi" tehlikesini protesto etmeleri...

Bunlar, Batıcıların Gorbaçofçular karşısında elinin güçlendiğini anlatıyor. Sınıf mücadelesinin iyice kızışmakta olduğunu da gösteriyor.

Sınıf çatışmasının yükseldiğini, karşı-devrimcilerin iç kapışmalarının da yeni bir düzeye sıçrayacağını gösteren başka gelişmeler de var. II.Dünya Savaşı sırasında Nazi SS birliklerinin Romanya'daki dengi olan Demir Muhafızlar'ın yeniden canlandığı açığa çıktı. Moldavya'nın Bacau kentinde yayınlanan ve Demir Muhafızlar imzalı bir bildiride şöyle denildi:

"Demir Muhafızlar, herhangi bir solcu ideolojiyi destekleyen herkesle mücadele edecektir... Bütün komünistleri, sosyalistleri ve pis solcuları likide edene kadar mücadele edeceğiz. Güce inanıyoruz... Şimdi zaman bizim zamanımızdır."

Son günlerde Bükreş sokaklarına "nihai çözüm ikinci bir devrimdir (karşı-devrimdir-*İ.G.*)" sloganının yazılmaya başlanması, UKP lideri ve Batı'nın has adamı Doina Cornea'nın Batılı ülkeleri, şimdiki yönetim değiştirilene dek Romanya'ya yardımı kesmeye çağırması da birşeyler anlatıyor.

The Times'ın 20 Şubat tarihli başmakalesi de bu yöndedir:

"Devlet başkanlığını vekaleten yürüten bay İliescu'nun bu görevi, örneğin Romanya'nın en seçkin demokratı(!) olan bayan Doina Cornea'ya verilebilir.

"...Şimdi Romanya'da tehlikeli bir kutuplaşma vardır. Onun gereksinimi, güven telkin edebilecek (katıksız burjuva erkini temsil edebilecek-*İ.G.*) yeni liderlerdir. Bay İliescu'nun artık böyle bir özelliği yoktur." (*The Times*, başmakale, 20 Şubat 1990)



Batı'nın Gorbaçofçular için iyi şeyler düşünmediği açıktır.

Gorbaçofçular, bu duruma, çok üzülüyorlar. Kendilerini temize çıkarmak ve erkteki yerlerini koruyabilmek için yalvarıp yakarıyorlar. Başbakan Petre Roman, şöyle teminat veriyor:

"Nasıl olur da, bütün veriler tam tersini söylerken, halk (karşı-devrimci küçük burjuvalar -*İ.G.*) bizim başka bir komünist hükümet olduğumuzu söyleyebilir?

"Romanya'da *komünist partisi de komünist ideoloji de ölmüştür...(!)* Hükümetin şimdiye kadarki uygulamaları *açıkça komünizme tersdir.* Anti-Stalinisttir ve anti-Bolşeviktir." (*The Independent*, 17 Şubat 1990) (abç)

Allah söyletiyor!

Aslında, kimse Gorbaçofçuların komünist olduklarını falan düşünmüyor. Batıcı karşı-devrimciler, bu "karalama silahından"(!) katıksız burjuva erkinin kurulabilmesi için başarılı biçimde yararlanıyorlar. İşçilerse, karşı-devrimciliğini bildikleri Gorbaçofçulara destek vermeyerek, tutumlarını gösteriyorlar.

İşçi sınıfının tutumu

Bütün bunları Romanya işçi sınıfı görmüyor mu? Görüyor, değerlendiriyor ve tutumunu çeşitli düzeylerde gösteriyor.

Romanya işçi sınıfının tutumunu ele alırken, bazı etkenleri gözardı etmemek gerekir.

Bir kez, işçi sınıfını erkten söküp alan bir karşı-devrim gerçekleşti. Bu, işçilerin yaşamlarında önemli değişiklik demektir. Ayrıca, Çavuşesku yoldaşlar başta olmak üzere RKP'nin çeşitli lider ve üyeleri öldürüldü, zindana atıldı ya da yargılanıyor. RKP illegaldedir, mal-para varlığı da elinden alındı.

Öte yandan, 45 yıl ülkeyi yönetmiş ve legal yaşamış olan RKP'nin kendi ülkesinde böyle bir illegaliteye hazır olmadığı, Gorbaçofçu karşı-devrimcilerin RKP'yi yasaklayıp, sonra da mal-para varlığına, bütün binalarına el koymasıyla ortaya çıktı. Karşı-devrimin bütün işletmelerde tepe yönetimleri değiştirmesi, komünist olarak bilinen kadroları tutuklaması, linç etmesi, çatışmada öldürmesi ve yerini yurdunu terkederek saklananların oluşu vb. nedenler, karşı-devrim *sonrasında* örgütlü direnişin gelişmesini, elbette ters etkiledi.

Bu ortamda, yenik işçi sınıfı fabrikalara, işyerlerine çekildi. Bir yandan yaralarını sarmaya çalışırken, bir yandan da çeşitli tekil girişimlerle üretimden doğan gücünden yararlanmaya çalıştı. Üretimi düşürdü. Karşı-devrimciler çeşitli kereler bunu itiraf etmek zorunda kaldılar. Örneğin başbakan Petre Roman'ın, karşı-devrimin "bütün coşkusuna(!) rağmen, endüstriyel üretimin bu yılın ocak ayında, geçen yılın ocak ayına oranla *dörtte bir* oranında düşmüş olduğunu" açıklaması, çok ilginçtir. (*The Times*, 25 Şubat 1990)

"Pasif" direniş, yalnızca fabrikalarda kalmadı. RKP'nin hâlâ büyük bir ağırlık taşıdığı devlet bürokrasisinde, yeni rejime karşı ağırdan ağırdan bir direnç uygulanmaya başlandı. Karşı-devrimin bakanlarının, memurlardan, bürokrasiden şikayet etmeleri, alınan kararların USC'nin istediği hızla uygulanmadığını söylemeleri bunun ifadesidir.

Çavuşesku yönetiminin en sıkı biçimde uyguladığı sosyalist ilkelerden biri, ülkede en üst ve en alt gelir düzeyleri arasındaki oranı sürekli azaltmaya çalışmak olmuştu.

Bu durum, gelir düzeyleri endüstri işçilerinden pek yüksek olmayan, (Batı'ya büyük hayranlık besledikleri şimdi iyice ortaya çıkan) entellektüelleri çileden çıkartıyordu. İşçi sınıfı da, bu tutumu yanıtsız bırakmıyor, entellektüellere ve kendini yüksekte görmek isteyen "beyaz yakalı" kesime duyduğu güvensizliği açığa vurmadan edemiyordu. *Financial Times* şöyle yazıyor:

"İşgücünün (yani işçi sınıfının-*İ.G.*) tutumu, Romanya'da endüstriyel reformun (kapitalist restorasyonun-*İ.G.*) başarısını ya da başarısızlığını belirleyecek. Temel teknik becerilerde bir eksiklik olmadığı belirtiliyor, ama, yıllar boyu acımasız bir komünist diktatörün propagandasına gömülmüş olan işçiler, *kapitalizme, yabancılara ve beyaz yakalılara karşı güven duymadıklarını* (her fırsatta) gösteriyorlar.

"Romen toplumunun en şaşırtıcı yönlerinden biri, kendisini işçi olarak niteleyenlerle entellektüel olarak adlandıranlar arasındaki *derin sınıf ayrılıklarıdır.*" (*Financial Times*, 12 Şubat 1990)

Bu sözler, Romanya işçi sınıfının karşı-devrimi kabullenmediğini, karşı-devrimin dar bir entel kesime dayandığını, "Gorbici bir RKP" umudu bile olmadığını yansıtıyor. Hatta işçi sınıfı sınıf mücadelesini yükseltirse, bu, karşı-devrimin düşmanı bir RKP'yi siyasetin en önüne itebilir. Nitekim son bir-iki ayın gelişmeleri emperyalistleri korkutacak türdendir.

Karşı-devrim sonrasında işçi sınıfının ilk eylem girişimini yukarıdaki bir bölümde aktarmıştık. Onbinlerce işçi, bundan önceki bir bölümde de değindiğimiz gibi, Bükreş ve çevresindeki fabrikalardan, madenlerden boşandı, kent merkezini bastı. İşçiler, anti-komünist göstericilere sıkı bir meydan dayağı çektiler. Gorbaçofçular, işçileri kullandıklarıyla istedikleri kadar övünsünler, meydanlardan taşan 60 bin işçinin kapitalizme duydukları nefreti dile getiren sloganlarla giriştikleri bu eylem, USC'ye destek falan değil, ortalığı sardığı görülen "kapitalistlere, toprak ağalarına" iyi bir ders oldu.

İşçiler Cephe'ye destek değil kapitalist restorasyona köstek olmak için eyleme geçiyorlar. Nitekim, Gorbaçofçuların endüstride özel mülkiyeti getiren kararnamesinin yayınlanmasından *sonra*, Batıcılar hükümet binasını bastıklarında İliescu'nun çağrısına Bükreş'ten yanıt *gelmemesi*, Gorbaçofçuların, ta 350-400 kilometre öteden 3 bin kadar madenciyi özel trenle Bükreş'e getirebilmiş olmaları, işçilerin konumunu yeterince açık ediyor. Romen işçisi, Batıcılarla Gorbaçofçular arasındaki kavgayı "it dalaşı" olarak görmekte, "itler arasındaki kavgada bir itten yana olmak zorunda olmadığını" eylemiyle göstermektedir.

İşçi sınıfının mücadeleyi bu noktada bırakmayıp, *başka yöntemlerle de* sürdürme niyetinde olduğunun çeşitli belirtileri vardır.

Örneğin, ocak ayında, Sibiu kentinde hainlerin vurulması çağrısını yapan bildiriler dağıtıldığını, Bükreş'te bazı çocukların hastanede yatan Sekuritate üyelerinin dışarıyla haberleşmesini sağlamaya çalışırken yakalandığını biliyoruz. Temeşvar'da polislerin, karşı-devrim sırasında saf değiştirerek, şimdi erki ele geçirenlerin safında dövüşürken yaralanan Viorel Oancea'nın, başlarına polis şefi yapılmasını istemediklerini, yönetimi greve gitmekle tehdit ettiklerini biliyoruz.

Bu arada, "kimliği bilinmeyen kişiler", Ulusal Köylü Partisi'nin Bacau'daki bir yöneticisini dilini keserek öldürdüler. Yurtdışından dönen çok sayıda kralcı ve faşisti bünyesinde barındıran Ulusal Köylü Partisi'nin bu yöneticisinin, kendisini "Kızıl Muhafızlar" ya da "komünistler" olarak adlandıran bir gurupça öldürülmüş olabileceği söyleniyor. UKP yöneticileri ayrıca, UKP'nin parti merkezlerine en az 25 bölgede saldırılar düzenlendiğini bildiriyor ve bu saldırıların sorumlusunun Sekuritate (siz RKP üyeleri, komünistler olarak anlayın-*İ.G.*) olduğunu söylüyorlar.

Bize en son ulaşan ve son günlerin en güzel haberlerinden biri, kuşkusuz, Çavuşesku yoldaşları yargılayan uyduruk "mahkeme"nin(!) baş yargıcı olan General Gica Popa'nın öldüğünün açıklanmasıdır. Bükreş radyosunun 2 Mart günü verdiği haberde, Çavuşesku'ların idam kararına imza atan bu hainin, "bir sinir buhranı geçirdiği, kendi kalbine tabancayla ateş ederek intihar ettiği" duyuruldu. Dedektif değiliz, ama gönlü rahat olsa bu adam neden intihar etsin? İntihar ettiğini kabul edelim, neden tabancayı şakağa tutmak varken kalbine tutsun? Sorular, sorular... Yanıtını, Popa'nın karısı veriyor. Meğerse Popa, Çavuşesku'ların öldürüldüğü 25 Aralık'tan beri "ölüm tehditleri" almaktaymış. 2 aydan beri gözünü uyku tutmuyormuş! Her gün "korku içinde" yaşıyormuş. (*The Times*, 3 Mart 1990)

Bizce, Çavuşesku'ların katlinin sorumlularından olan general Popa'nın "intihar" ettiği haberi çok kuşkulu bir haberdir. Büyük bir olasılıkla "birileri"(!) bu haini öldürdü. (Sibiu'daki bildirilerde 'hainleri vurun' çağrısı yapılmış olduğunu unutmayalım.) Gerçek yakında ortaya çıkacaktır, ama eğer olay gerçekten intihar değil, öldürülmeyse, Çavuşesku'ların kanı yerde kalmıyor, hesap soruluyor demektir.

Bütün bu örnekler çok şey anlatıyor. Kehanette bulunmak gerekmiyor. Yaşayıp göreceğiz. Ancak, Romanya karşı-devrimi çevresinde gelişen olayların değerlendirmesine ayırdığımız bu yazının sonunda, bazı noktalara değinmeden geçmek istemiyoruz.

Kısa bir sonuç

Romanya karşı-devrimi bir kez daha gösterdi ki, emperyalizmin doğası değişmedi, emperyalizm bir politika değil, sömürü, şiddet ve gericilik, ilhaklara, dünyanın paylaşımına dayalı bir sistemdir.

Romanya karşı-devrimi, uluslararası ve yerli basının, kitle iletişim araçlarının kamuoyunu yanıltma, yalan haberle besleme gibi işlevler açısından ne büyük önem taşıdığını bir kez daha gösterdi. Güçlü ve çeşitlendirilmiş işçi basınının canalıcı rolü bir kez daha öne çıktı.

Gorbaçof çizgisi, Romanya karşı-devrimindeki rolüyle, karşı-devrimci özünü bütün çıplaklığıyla gösterdi. "Yeni düşünce"nin emperyalizmle uzlaşma, dünyayı paylaşma, zayıf halkalarda devrimleri engelleme gibi işlevleri yanısıra, tekil sosyalist ülkelerde sosyalist erkin yıkılmasını sağlama gibi bir işlevi daha olduğunu ortaya çıkardı.

Yalnızca Romanya işçi sınıfı değil, Türkiye işçi sınıfı, tüm dünya işçi sınıfı Romanya olaylarını büyük bir dikkatle izledi, Çavuşesku yoldaşlara yapılan büyük haksızlığı, Gorbaçof çizgisinin kendisi için nasıl bir geleceği temsil ettiğini gördü.

Herşeyin hesabı sorulacak, dökülen kanın yerde kalmadığını dünya alem görecek! Dünya işçi sınıfı Çavuşesku yoldaşların kazandığı zaferin fırtınasını estirecek!

Sayı 7, 12 Mart 1990

"Ulusal burjuvazi" devrimci hareket için doğru anlaşılması canalıcı önem taşıyan bir konudur

"Ulusal burjuvazi" nedir?

-III-

Güncel önemi olan bu konuyu aydınlatan, 1979 Aralık'ında R.Yürükoğlu'nun yazdığı uzun bir yazının üçüncü bölümünü aşağıda yayınlıyoruz. Bu bölümde, dünyada ulusal burjuvazinin gelişimine ilişkin kısa bir genellemeden sonra, Türkiye'de tekeldışı burjuvazinin niteliği ve rolü konusuna geçiliyor.



Genelleme

Buraya dek söylediklerimizden çıkan bir temel yargı vardır. Burjuvazinin ya da çeşitli kollarının ilericiliği, devrimciliği, ulusallığı *en başta kapitalizmin gelişme düzeyi* ile belirlenir.

Bir ülkede kapitalizmin önünde duran engelleri temizlemek gündemdeyse, kapitalizm yeni gelişiyorsa, o ülkede ulusal burjuvaziden söz edilebilir. Oysa bir ülkede kapitalizm egemen üretim biçimi olmuşsa, o ülkede burjuvazi giderek güçsüzleşir. Ekonomiyi tekeller ahtapot gibi sarmışsa, o ülkede burjuvazinin *hiçbir kesiminin*, toplumun nesnel gerekliliklerine yanıt verebilmesi, ana düşmana karşı darbe vurabilmesi beklenemez. Çünkü bu, kapitalizme darbe vurmak, sosyalizme yürümek anlamına gelir.

Yukarıda değindiğimiz temel yargının, bir de toplumsal-siyasal düzeyde yansıması vardır. Burjuvazinin ya da çeşitli kollarının ilericiliği, devrimciliği, ulusallığı *proletaryanın bağımsız bir güç olarak ortaya çıkmış olup olmaması* ile belirlenir.

Bir ülkede işçi sınıfı bağımsız bir güç olarak toplumsal ve siyasal yaşamda yer almışsa (ki bu ancak fabrika aşamasıyla olabilir) artık burjuvazinin *hiçbir kesiminden* devrimci olması beklenemez. İşçi sınıfı bağımsız olarak siyaset sahnesine çıktığı anda burjuvazi gericileşir. Proletaryanın böyle bir güce eriştiği bir toplumda, burjuvazinin *hiçbir kesimi* ana düşmana (emperyalizme ve tekellere) kararlı darbe vuramaz. Bu, kendi bindiği dalı kesmesi anlamına gelir.

Ulusal burjuvazi konusuna bu genelleme ışığında bakarsak, görürüz ki, bugün ileri kapitalist-emperyalist ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde, tanımındaki özelliklere sahip bir ulusal burjuvazi *yoktur.* Tekeldışı sermaye vardır ve tekelci sermayeyle belirli bir çelişkisi de vardır. Ne var ki bu çelişki tekelci sermayenin tekeldışı sermaye üstündeki binlerce ekonomik bağla sağlanmış hegemonyasından doğan bir çelişkidir. Bu nedenle, emperyalist ülkelerde tekeldışı burjuvazi ne ekonomik, ne toplumsal, ne siyasal açıdan özerk bir güç değildir. Geçiş kuşağı ülkelerinde ise hemen hemen özerk bir güç değildir. "Ulusal burjuvazi" açısından iki ülkeler topluluğu arasındaki fark, niteliksel değil, *nicelik* farkıdır.

Az gelişmiş ülkeler topluluğuna gelince, yukarıda söylediklerimizden, kapitalizmin en az geliştiği ülkelerde küçük ve orta sermaye devrimci bir güçtür sonucuna varmamak gerekir. Bugün hiçbir ülkede klasik tanımı içinde ulusal burjuvazi bulunamaz. İçinde yer aldığı çağ ve yaşadığı kapitalist gelişmenin dinamiği, klasik ulusal burjuvazinin yer aldığı çağdan çok farklıdır.

Böyle ülkelerde, ulusal-liberal burjuvazinin emperyalizme gerçekten karşı olduğunu, ülkeyi emperyalizmden kurtarmaya savaşacağını düşünmek saçmadır. Uluslararası kapitalist ekonomik ilişkiler sistemi *entegrasyon* demektir. Öyle bir entegrasyon ki, ve de öyle bir enternasyonal güçler dengesi altında gelişiyor ki, ne denli az gelişmiş olursa olsun, hiçbir kapitalist ülkede hiçbir sermayeci sınıf, artık emperyalizmin ekonomik ilişkileri dışında varolamaz.

Kapitalizmin ulusal burjuvazi eliyle ilk olarak geliştirildiği Avrupa'nın o döneminde, o ülkelerde değil de, emperyalizmin az ve orta gelişmiş ülkelerde, kapitalizmi baştan kendine bağlayarak geliştirdiği dönemde ve ülkelerdeyiz. Bugün, az ve orta gelişmiş kapitalist ülkelerin, ileri kapitalist-emperyalist ülkelerin ilk dönemlerde geçirdiği ekonomik gelişme aşamalarından geçeceğini düşlemek hem en ufak bir teorik olasılıktan uzaktır, hem de hiçbir ülkenin pratiğince kanıtlanmamaktadır. O ülkelerde klasik kapitalist gelişme, feodal toplumdan adım adım yürüyerek gelişti. Bu ülkelerde ise kapitalist gelişme emperyalizm eliyle baştan kapitalizmin dünyada genel olarak vardığı tekelci kapitalizm aşamasının biçimleri ile ortaya çıkıyor.

Bu ekonomik-teorik çözümlemenin çok önemli bir siyasal sonucu vardır: Eğer dünya kapitalist sistemi, az ve orta gelişmiş ülkeleri bir ilişkiler ağı içinde bütünlenmişse, ve artık emperyalizmden bağımsız klasik tipte bir ulusal kapitalist gelişmeye yaşamda yer yoksa, bu demektir ki, artık çağdaş tekelci kapitalizmin yapısı az ve orta gelişmiş kapitalist ülkelerde ve özellikle orta gelişmiş ülkelerde *klasik anlamında özerk* bir ulusal burjuvazinin biçimlenmesine olanak vermez. Bu nedenle, bırakın yerli-yabancı tekellere karşı olan ileri demokratik halk devrimini, ulusal demokratik devrimlerde (yani anti-emperyalist, anti-feodal devrimlerde) bile devrime aktif katılabilecek bir ulusal burjuvazi bulabilmek güçtür.

TÜRKİYE'DE TEKELDIŞI BURJUVAZİNİN NİTELİĞİ

Geçen yazılarımızdan çıkan sonuç, liberal burjuvazinin (oportünistlerin "ulusal burjuvazi" dedikleri) tekeldışı burjuvazi olarak anlaşılması gerektiğidir. Kaldığımız yerden sürdürürsek, tekeldışı burjuvazinin toplumsal ve siyasal niteliğini ("cibilliyetini") belirleyen şey, onun halk sınıflarıyla ve burjuvazinin tekelci kesimiyle olan çelişkilerinin yapısıdır. Biz bu çelişkiler arasından konumuzu ilgilendirenlere bakalım.

Tekeldışı burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki çelişkilerin yapısı

Tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye arasında çelişkiler vardır ve bu çelişkilerin toplumsal ve siyasal yaşamda oynadığı bir rol vardır. Ama unutulmamalıdır ki, kapitalist ekonomide bu iki sermaye çeşidi "iki karşılıklı dıştalayan" varlık değildir. İkisi de tekelci kapitalizmin egemen olduğu formasyonun parçalarıdır. Bu demektir ki, bu iki sermaye biçimi arasında çelişkiler olduğu kadar karşılıklı yarar ilişkisi de vardır. Aralarındaki çelişkiler bu yarar ilişkileri içinde doğar.

Tekelci sermaye için, tekeldışı sermayenin varlığını ve yeniden üretimini *yararlı* ve *gerekli* kılan bir dizi ekonomik neden vardır. Onun için, "tekeller tekeldışı sermayeyi yutar, yok eder" yollu tek taraflı, vulgar oportünist tekerlemelere karşı uyanık olmak gerekir. Evet, küçük ve orta kapitalistler ve de özellikle küçük meta üreticileri arasında iflaslar, erimeler, yutulmalar hiç değişmeyen bir ekonomik eğilimdir. Ne var ki, gidenin yerini yenisi, tekellere göbeğinden bağlı olanı alır. Bu da sürekli bir eğilimdir.

Tekelci sermaye için, tekeldışı sermayenin varlığı ve yeniden üretimini yararlı ve gerekli kılan bazı nedenleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Tekeldışı sermaye her zaman daha az kârlı alanlarda iş görür. Bu, tekelci sermaye için çok yararlı bir işbölümüdür. Böylelikle, az kârlı alanlarla uğraşmak durumunda kalmadan o alanlarda yaratılan değere de el atar.

2. İşgücü arzındaki yenilenmeler ve tekeldışı kesimin genellikle düşük emek verimliliği nedeniyle bu kesim bir anlamda tekelci sermayenin istediği yüksek nitelikli, deneyimli işçin yetiştirildiği "emek okulu" görevi görür.

Örneğin, Türkiye'deki küçük endüstri bölgeleri arasında koşulları en iyi olanların başında Ankara'nın Siteler bölgesi gelir. Bakın Siteler'in durumu hakkında bize bilgi veren bir genç işçi neler yazıyor:

"Ülkemizde küçük endüstri birimleri, büyük endüstriye çekirdekten işçi yetiştiren okul gibidir. Meslek okullarının çok kısıtlı olanakları ve komik denecek denli az sayısı gözönünde tutulursa, bu okulun önemi daha iyi anlaşılır..."

Oportünistler yıllardır yarım aydınlıktan bir adım öteye yükselemezken, beş yıldır küçük endüstride işçilik yapan bu arkadaşımızın sapına dek bilimsel ve bıçak gibi keskin görüşü ne denli çarpıcı değil mi?

Arkadaşımız mektubunun bir başka yerinde verdiği sayılarla görüşünü kanıtlıyor da: "Siteler'de çalışan işçilerin %78,5'i 18 yaşın altındadır. Aynı çeşit üretim yapan büyük (100'den fazla işçi çalıştıran) işyerlerinde ise 18 yaşın altı işçi sayısı %9 kadardır".

3. Tekeldışı sermaye, aynı zamanda, yaygın ve içiçe geçmiş tekel üretiminde *"geri üretim hattı"* olarak görev görür. Sürekli ve büyük ölçekte üretim yapan birimlerin alt gereklerini karşılar. En güzel örneği, otomobil parçaları endüstrisidir. Türkiye'deki yaygın deyimiyle *"yan sanayi"* işte bu çeşit tekellere bağlanmış küçük burjuva ve tekeldışı burjuva üretimine verilen addır. Aslında, "alt sanayi" demek gerekir.

Daha da sayılabilir. Bu örnekler, tekeldışı sermayenin tekellerin nasıl işine yaradığının örnekleridir. Tekellerin altında tekeldışı sermayenin yaşayabilmesinin ana nedeni değildir.

Tekeldışı sermayenin, tekellerin yanı başında varlığını inatçı biçimde sürdürebilmesinin *ana nedeni,* bu iki sermaye çeşidinin *aynı* üretim biçiminin iki değişik anını (moment) temsil ediyor olmasıdır. Tekeldışı sermaye serbest rekabet dönemini, tekelci sermaye tekelci kapitalizm dönemini temsil eder. Böyle bir ilişki içinde, tekelci sermayenin tekeldışı sermayeyi dağıtış süreci, bir üretim biçiminin bir başka üretim biçimini ortadan kaldırması gibi işlemez. Örneğin, kapitalizm altında feodal kalıntı yaşamlarını kendi içlerine kapalı olarak sürdürürler ve kapitalizm sızdıkça yok olurlar. Oysa tekeldışı sermaye, tekelci kapitalizm altında *yeniden* ürer. Bu, rekabetçi kapitalizmin, tekellerin egemenliği altında kendini yeniden üretmesidir. Böylece, tekeldışı sermaye, bir yandan sürekli olarak ortadan kalkarken, öte yandan sürekli yeniden doğar.

Tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye tek bir yapının, *tekelci sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi* sürecinin parçalarıdır. Ve de ikisi birlikte, *emperyalist finans-kapitalin genişletilmiş yeniden üretimi* sürecinin parçasıdır. *"Ekonomik bağımlılık"* olarak tanımladığımız ilişkinin altında bu gerçek yatar. Türkiye "ulusal burjuvazi"si ya da "ulusal tekelci burjuvazi"si bu gerçeğin dışında değildir!

Yukarıda değindiğimiz ekonomik olguya bağlı olarak, Türkiye'de tekelci kapitalizm gelişip güçlendikçe, tekeldışı sermayenin tekelci sermayeye bağımlılığı da artmaktadır. Oportünistler ise, finans-kapital güçlendikçe, tekeldışı burjuvazi daha da devrimcileşiyor sonucuna çıkan bir mantık yürütüyorlar.

Türkiye'de finans-kapital güçlendikçe, tekeldışı sermayenin tekellere bağımlılığının artmakta oluşunun başlıca *üç* göstergesi vardır.

Türkiye'de son yıllarda iyice belirginleşen "yan sanayi" olgusu, kapitalizm derinleştikçe tekeldışı sermayenin giderek daha büyük bölüğünün tekellerin *"taban örgütü"* gibi işlev görmeye başladığının birinci göstergesidir. Bu durum en güzel *alt sözleşmeler* örneğinde görülür. Tekeller, pek çok küçük ve orta işletme ile alt sözleşmeler yaparak, onlara kendileri için gerekli bazı küçük parçaları ürettiriyorlar. Bu çeşit alt sözleşmelerin ekonomik yaşamda taşıdığı anlam çok önemlidir. Alt sözleşme yoluyla tekele bağlı üretime koyulan orta ya da küçük işyeri sahibi "hukuksal" açıdan hâlâ işletmesinin mülkiyetine sahiptir ama kendi üretim araçlarının kullanımında artık fiili güç ve yetki sahibi değildir. Gerçek ekonomik güç, karar, yetki o işletmenin üretimini kendine kapatan tekele geçmiştir.

Tekellerin, güçlendikçe tekeldışı sermayeyi toplumsal işbölümünde giderek daha düşük verimliliğe sahip olanlara sınırlaması, tekeldışı sermayenin bağımlılığını artıran bir başka gelişimdir.

Küçük ve orta işletmelerin yeniden üretim sürecinde sınırlı finansman gücüne sahip oluşu nedeniyle finans-kapitale, bankalara, kredi kuruluşlarına tam anlamıyla bağlı kalışı da aynı biçimde bağımlılığını artırmaktadır.

Böylece, ileri kapitalist-emperyalist ülkelerde çok ilerlemiş bir süreç Türkiye'de de hızla yol almaktadır. Finans-kapital güçlendikçe, tekeldışı sermayenin giderek daha büyük bölüğü biçimsel sahipliği saklı tutarken, gerçekte *tekelci sermayeye bağlı üretim birimleri* durumunu almaktadır. Böyle işletmelerin ise, kapitalizmin ilk dönemindeki bağımsız girişimciyle uzak yakın benzerliği kalmadığı açıktır.

İşte tekeldışı burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki çelişkilerin kapsamı, yoğunluğu ve şiddeti yukarıda kısaca özetlemeye çalıştığımız iki özelliğin *(yani tekelci sermayenin hegemonyası altında bağımlılık ve karşılıklı yarar)* ekseni içinde ve finans-kapitalin somut olarak ulaştığı *gelişme aşamasına* bağlı olarak belirlenir.

Tekeller ekonomide daha işin başında iken, daha yeni gelişirken tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye arasındaki çelişkiler çok daha keskindir. Tekeldışı sermayenin ekonomide hâlâ güçlü dayanak noktaları ve daha belirgin bağımsızlığı vardır.

Tekeller yeterince güçlendiğinde, finans-kapital ekonominin *"yönetim tepeleri"*ni ve devleti ele geçirdiğinde iki sermaye türünün çelişkilerinin içinde yer aldığı ortam değişir. Tekelci sermaye, tekeldışı sermaye üstünde hegemonyasını kurmuş, onu kendine bağlamıştır. Bir anlamda *"alt-üst"* ilişkisi doğmuştur. Bundan sonra, iki sermaye türü arasındaki çelişkiler bu "alt-üst" ilişkisi içinde yürür.

Bu, *organik bir iç ilişki* demektir. Binbir görünür ve görünmez bağla tekellere bağlanan tekeldışı sermaye, tekelci sermayenin içine düştüğü her ciddi bunalımda öncelikle, hatta tekelci sermayeden daha önce etkilenecektir. Örneğin, işçi sınıfının tekellere karşı yükselteceği her çeşit hak alma savaşımı *öncelikle* tekeldışı burjuvaziyi vuracaktır. Onun sermaye birikimi, ekonomik gücü tekelci burjuvaziyle kıyaslanmayacak denli dar manevra alanı sağlamaktadır. Böylece tekelleri, tekeldışı burjuvaziden ayrı yakalamak giderek zorlaşır, çünkü tekeldışı sermaye giderek özerkliğini yitirmektedir.

Burada bir noktaya dikkat çekelim. Söylediklerimizden, tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye arasındaki çelişkilerin kalktığı sonucu hiçbir şekilde çıkartılamaz. Ancak bu çelişkilerin tekeldışı burjuvaziyi, oportünistlerin sandığı gibi, tekellere ve emperyalizme karşı anlamlı, esaslı bir karşı çıkışa götüremeyeceği sonucu çıkarılabilir.

Son bir nokta. Tekeldışı burjuvazinin giderek artan oranda iç ve dış tekelci sermayeye bağımlı oluşu ve de elde ettiği artık-değerin giderek artan oranını iç ve dış tekellere kaptırışı hiçbir şekilde tekeldışı burjuvazinin yerli tekelci burjuvazi ve emperyalizm tarafından *sömürüldüğü anlamına gelmez.* Tekeldışı burjuvazinin tekelci burjuvazi tarafından "sömürüldüğü" tezi Fransa'daki "antitekel bağlaşıklık" stratejisinde yer alan, bizce sınıf uzlaşmacılığının temeli olan bir tezdir! (TKP'nin Üçüncü Programı da aynı anlayışla işlenmiştir.)

Tekeldışı burjuvaziyi sömürülen bir toplumsal güç olarak ele alıp halk sınıflarının yanına koymak aslında enternasyonal düzeyde yapılan bir çarpıtmayı ülkeler düzeyinde yinelemek anlamına gelir. Üç dünya teorisi, bağımlı ve sömürülen, hatta bazı emperyalist ülkelerin sömürücü sınıflarını sömürülen halk yığınlarının yanına sıkıştırıyor. Bu da öyle. Tekeldışı burjuvaziyi, yerli tekellerin ve emperyalizmin "sömürdüğü" bir kesim olarak sömürülen halk sınıfları arasına katıyor. Bu anlayışın sonucunu oportünistlerin tutumunda açıkça izliyoruz. Tekeldışı burjuvazi halk sınıflarının yanında cepheye ve devrime ancak böyle bir anlayış sonucunda yaldızlı davetiyelerle çağrılabilir.

Gerçekte tekeldışı burjuvazi sömürülen değil, *sömüren* bir kesimdir. Sömürü ilişkisi bir *bütün* olarak burjuvazi ile işçi sınıfı, köylülük ve kent küçük burjuvazisi arasındadır. Tekeldışı burjuvazinin elde ettiği sömürünün bir bölümünü yerli ve yabancı tekellere kaptırmak zorunda kalışı, onun sömürüldüğünü değil, sömürdüğünün bir bölümünü kaptırdığını gösterir. Sömürülen yine o tekeldışı burjuvazinin çalıştırdığı işçi ve ürettiği değere el konan küçük üreticidir. Tersini düşünecek olursak, yerli finans-kapital de emperyalizm tarafından sömürülüyor(!) sonucuna varmak zorundayız. Hatta, örneğin İngiliz emperyalistleri de ABD emperyalistlerince sömürülüyordur!

(Devam edecek)

Tabandaki hareketlilik oda çalışmalarına yansıtılmıyor

Ege ZMO'da genel kurul ve ötesi

Memur ve aydın işçiler arasındaki yaygın sendikalaşma eğilimleri ışığında, "kamu kurumu niteliği taşıyan" odaların varlık sürdürüp sürdürmeyeceği, sürdürecekse bunun nasıl bir konumda olması gerektiği baştan sona yeniden gözden geçirilmelidir.

Şu sıralarda odaların genel kurulları yapılıyor. Ben de Ege bölgesi Ziraat Mühendisleri Odası'nda (ZMO) yaşadıklarımıza ilişkin bazı gözlem ve değerlendirmeler aktarmak istiyorum. Ancak, önce odaların yapısına ve bizim bölgede ZMO'nun geçmişine ilişkin genel bazı bilgiler vereyim.

TMMOB ve ZMO hakkında genel bilgi

TMMOB, yani Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, mimar ve mühendislerin "kamu kurumu niteliği taşıyan" meslek örgütüdür. TMMOB'ye bağlı 12 meslek odası vardır. TMMOB'nin yönetim kurulu ve diğer organları, bağlı odaların merkez genel kurullarında seçilen delegasyonların oylarıyla belirlenir.

ZMO ise, Türkiye genelinde yaklaşık 18 bin üyesi bulunan, ziraat, gıda ve su ürünleri mühendislerinin, yine "kamu kurumu niteliği taşıyan" meslek örgütüdür. ZMO'nun, illerde il temsilcilikleri, bölgelerde bölge şubeleri ve Ankara'da genel merkezi vardır.

İl temsilcilikleri: Bölge şubesi bulunmayan illerdeki ZMO'ya kayıtlı üyeler arasından seçilen bir kişidir.

İl delegeleri: Her ilden, il temsilcisinden başka, üye sayısına bağlı olarak en az bir kişi delege seçilir. İl temsilcisi doğal delegedir.

Bölge şubesi: Bölge şeklindeki örgütlenmede, çeşitli iller bir merkeze bağlıdır. Örneğin Ege'de İzmir, Aydın, Manisa, Muğla illeri Ege Bölge Şubesi'ne bağlıdır. Bu Bölge'nin yaklaşık 1800 üyesi vardır.

Bölge şubesi genel kurulu 2 yılda bir, genellikle şubat ayında yapılır. Genel kurulda, bölgedeki bütün üyeler oy kullanır. Genel kurul iki aşamalıdır.

Gündemde belirlenen konular görüşüldükten sonra, birinci aşamada, çeşitli kurul ve delegeliklere adaylığını koyan üyeler, il seçim kuruluna bildirilir. İtiraz yoksa adaylıkları kesinleşir. İkinci aşamada seçimler yapılır. Seçimleri, il seçim kurulunun görevlendirdiği resmi görevliler yönetir. Sabah 9'da başlayan seçim akşam 17'de sona erer. Sayım sonuçlarına, sayım günü dahil 3 tam gün içinde itiraz edilebilir.

ZMO, eskiden beri sosyal demokratların, hatta azılı gericilerin güçlü olduğu bir odadır. Genel merkez uzun yıllardır sosyal demokratların elindedir.

Oda üyelerinin ezici çoğunluğu devlet memuru olarak çalışmaktadır. Üye-oda ilişkileri oldukça zayıftır. Özellikle 1982 Anayasası'yla ve TMMOB yasasında yapılan değişiklikle, devlet işlerinde memur-sözleşmeli olarak çalışan teknik elemanların odalara üye olma zorunluluğunun kaldırılmış olması, ZMO'nun üye sayısını azaltmıştır. Üye ödentilerinden başka geliri olmayan oda, uzun yıllar baskının da körüklediği ilgisizlik nedeniyle çok az ödenti toplayabilmiş ve ekonomik krize girmiştir.

Ege bölge şubesinin kısa geçmişi

Ege bölge şubesinin tabanı, 12 Eylül öncesinde de, sonrasında da, daha çok ilerici-devrimci bir nitelik taşımıştır. Hatta TKP'li bir yönetimin varlığı çevrede çok kereler konuşulmuştur. Ancak oda olarak, aktif devrimci bir çalışma koyulmamıştır. Özellikle 1980 sonrasındaki geri çekilme nedeniyle odaya egemen olan donukluk, 1988 genel kuruluna kadar sürmüştür.

Ülkede faşizmin çözülmesiyle ve genel politik hareketliliğin artmasıyla birlikte, oda tabanında hareketlilik de artmıştır. Ancak 1988 genel kurulunda sosyal demokratlar, mevcut yönetimle uzlaşmaya giderek bir denge oluşturmuşlardır. Ayrıca çeşitli sol siyasetlerle birlikte çalışmışlardır. İki yıl görevde kalan bu karışık yönetim, bürokratik bir çalışma sürdürmüş, örgütlülük ve aktivitede hiçbir artış sağlamamış, genel devrimci tırmanışa ayak uyduramamış ve bu yollardan da tabandaki hareketliliği oda çalışmasına yansıtmamayı "başarabilmiştir."

Tarımsal eğitimin bilmem kaçıncı yıldönümü için alışılagelmiş kutlamalar, bu yönetim başa geldikten sonra iki kez yapılmıştır. Üçer gün süren bu kutlamaların adı "tarım bayramı"na dönüştürülmüştür. Ama öyle bir tarım bayramı ki, örneğin Ocak 1989'dakinde, tarımı temsil eden örgütlerden hiçbiri yer almamış, hatta Ziraatçılar Derneği'nin gönderdiği mesaj, içeriği "sol" olduğu için okutulmamış, panelde yer alan bir devrimci, itirazlara karşın bu mesajı okuyunca eleştirilmiş, ipler tümüyle Ziraat Fakültesi'nin elinde toplanmış ve ZMO yalnızca figüranlık yapmıştır. 1989'daki bu hokkabazlığa getirdiğimiz ağır eleştiriler yüzünden, Ocak 1990 bayramı biraz daha geniş katılımlı oldu. Ama o da koftu.

Bu dönemde, iki arkadaşın kişisel çabasıyla ancak 4. sayıyı bulan bir bülten çıkartıldı. Bültenin içeriği değil, ama çıkartılabilmiş olması bile büyük başarıydı.

Bunların dışında TMMOB bölge sekreterliğinin basın açıklamalarına imza ve fotoğraflar düzeyinde katılındı. Odanın en önemli katılımı ise, belediye seçimleri oldu. Sosyal demokrat adayları desteklemede büyük başarı(!) gösterildi.

Bu süre içinde, ilerici, devrimci üyelerin tabanın aktivitesini çalışmalarda yansıtma yönünde getirdikleri öneriler gözardı edildi. İşsiz-yeni mezun üyelerin oluşturduğu çalışma gurubu, kendi başına bir süre çalışma sürdürdükten sonra, yeterli destek sağlanamadığından dağıldı.

Son genel kurul çalışmaları

Yönetim kurulunun çağrısı üzerine 20 Ocak'ta geniş katılımlı bir danışma kurulu toplandı. Her görüşten 35-40 kişinin katıldığı ve içi boş temennilerin tekrarlandığı bu toplantıdan sonra, aynı akşam çoğunluğu demokrat olan kısıtlı bir kesimin katıldığı, sol muhalefet adına olmakla birlikte, çeşitli sol siyasetlerin dışlandığı, dar bir toplantı daha yapıldı.

Bu toplantıda, yükselmekte olan sınıf mücadelesine ayak uydurabilecek bir yönetim oluşturulması için çalışmak, listeye sosyal demokratlardan da birkaç aday alınacaksa bile adlar üzerinde değil, ilkeler üzerinde durmak yönünde yapılan öneri kabul edilmedi. Getirilen öteki öneriler, her ne pahasına olursa olsun, yönetimde sosyal demokratlarla ortak olarak yer almak şeklinde, ilkeden ve sınıf bakışından uzak bir yapıda oldu.

25 Ocak perşembe günü yine yapılan dar toplantıda, şu ortaya çıktı: Sosyal demokratların kendi listelerinden kovduğu bir kişi ile, bu toplantıyı yapan kesimin sol muhalefet listenin başkan adayı ve çevresi, içinde sosyalistlerin olmadığı ayrı bir liste hazırlamışlar. Yani atı alan Üsküdar'ı geçiyor. Bunun karşısında getirilen öneri ise hiç olmazsa 3 kişiyi bu listeye sokmak. Yani hâlâ sosyal demokratlardan bir beklenti var.

Bunun üzerine çıkan uzun tartışmalardan sonra, sosyalistlerin ağırlıklı olacakları, aktif çalışma yapabilecek karma bir yönetim kurulu, yedek ve delegasyon listesiyle bağımsız olarak genel kurula gitmek önerisi kabul edildi. Ancak o toplantıda kabul edilen bu öneri, oportünizm ruhlarına işlemiş yeni sosyal demokrat eğilimliler tarafından ertesi gün yeniden değiştirildi. Yine ilkesiz pazarlık ortalığa döküldü. Bu, defalarca engellenmek istendi ama bir sonuç elde edilemedi.

Bütün bu gelişmeler sırasında, bu sözde sol muhalif kişilerden, bir ara savaş meydanından kaçma önerisi bile geldi. Önceki yıllarda meydanı boş bulup ahkam kesen bu kişiler, karşılarına güçlü sandıkları bir sosyal demokrat muhalefet çıktığında, kurtuluş yolu olarak ya kaçmayı ya da yamanmayı görüyorlar.

En sonunda 27 Ocak Cumartesi günü genel kurul salonunda pazarlık bağlandı. Sosyalistlerin bağımsız tavrı gibi kavramlar rafa kaldırıldı. Aynı ilkesiz tavırla yedek üye listesine önerilecek adayların pazarlığı başladı. İş bağlandı. Bir tek, delegasyon için aday listesi bu pazarlıktan kurtarıldı.

Adaylar belli olup pazarlıklar sonuçlandıktan sonra, yapılabilecek en doğru iş, yönetimin hiç olmazsa biraz daha demokratik bir yapıda olmasını sağlamaktı. Bunun da yolu, sözde bizim(!) sol listede bulunan 2 kişinin seçilmemesi, öte yandan diğer listede yer alan, ilerici niteliği ile tanınan bir arkadaşın ise yönetime girmesi için çalışmaktı. Neyse ki bu aşamada bu öneri kabul edildi. Sonuç olarak bizim(!) listeden 5 kişi, diğer listeden, biri o listenin başkan adayı, diğeri o ilerici arkadaş olmak üzere 2 kişi yönetime seçildi.

Genel değerlendirme

Oda çalışmaları, genel kurul öncesi çalışmalar ve genel kurul sonuçlarını genel olarak ele aldığımızda şu noktalar ortaya çıkıyor:

1. Meslek odalarında sınıf bilincinden uzak, küçük burjuva görüşlerin egemenliği kendini açıkça hissettiriyor.

2. ZMO bölge şubesi yönetiminde solcu geçinenlerin de yer almış olmaları, yönetimin geçmiş dönemdeki başarısızlıklarının, genel olarak "sol" kesime mal edilmesini getiriyor, gerçek sola zarar veriyor.

3. Oda çalışmalarında, her ne kadar "solcu"lar ve sosyal demokratlar arasında bazı sürtüşmeler olmuşsa da, görüşler net bir şekilde ortaya konmamış, ilişkiler, dostluk, kafa-kol ilişkileri şeklinde süregelmiştir.

4. Bu bulanıklık, örgütsüzlüğü de beraberinde taşımış, örgütlenme konusunda hiçbir düzgün çalışma yapılmamıştır.

5. Tekkecilik zihniyeti, son genel kurul çalışmalarında bir yana bırakılmış gibi görünmesine karşın, uzlaşmacıların ve yeni sosyal demokratların, birlikten ve ortak tavırdan anladığı, eski ve yeni sosyal demokratların birliğinden başka birşey değildir.

6. İşçi sınıfının bağımsız politikası olmadan ilkeli davranılamayacağı, dayatmacalara karşı koyulamayacağı bir kez daha ortaya çıkmıştır.

7. ZMO'nun üye tabanının oda çalışmalarına katılımı çok düşüktür. Öyle ki, il düzeyinde yaklaşık 1800 üye varken, genel kurulun birinci aşamasına 60 kadar üye katılmıştır. İki ayrı liste çıkıyor ve bunlar yedekleriyle vb. birlikte 124 aday anlamına geliyor. Ve bunlardan ancak 60-70 kişi genel kurula katılıyor. Oylamaya, yani ikinci aşamaya katılan üye sayısı ise 283'tür. Bölgedeki üye sayısının altıda biri! Hem de çekişmeli bir seçimde!

8 Ülke genelinde yükselen politik tansiyona paralel olarak, oda, örgütlülük düzeyini artırarak tabanın gücünü ortaya koyabilmelidir.

9 Teknik elemanların ve özellikle ziraat mühendislerinin yaşadıkları işsizlik (yaklaşık 5-6 bin olduğu tahmin ediliyor), aldıkları düşük ücretler ve bunların sonucunda karşı karşıya kaldıkları yoksullukla mücadelede, tek başına ZMO'nun hiçbir çözüm getiremeyeceği, işçi örgütleriyle birlikte çalışmanın, birlikte davranmanın gerektiği tabana her gün tekrarlanmalıdır.

10 Küçük burjuvaca yalpalamalara, işçi sınıfının tutarlı dünya görüşüyle karşı konulmalı, tabana önderlik edilmelidir.

11 Aydınlar arasındaki yaygın işçileşme, memur ve aydın işçiler arasındaki yaygın sendikalaşma eğilimleri ışığında, "kamu kurumu niteliği taşıyan" odaların varlık sürdürüp sürdürmeyeceği, sürdürecekse bunun nasıl bir konumda olması gerektiği baştan sona yeniden gözden geçirilmelidir.

Rıza Ender, Ege



TMMOB genel kurullarında faşist liste şımarıklığı yapılıyor

Faşistleri her gördüğümüz yerde ezeceğiz, onlara karşı tutarlı mücadele etmeyenleri ise yığınların önünde sergileyip rezil edeceğiz

Ocak ayından itibaren TMMOB'ye bağlı odaların genel kurulları yapılmaya başlandı.

Finans-kapitalin ülke yönetiminde bulunan partisi ve öteki burjuva güçler, Türkiye'nin önündeki açmazı çok iyi bir şekilde belleklerine yerleştirmiş bulunuyorlar: Ya faşizm ya devrim. Bununla bağlı olarak, hemen hemen tüm illerde faşist hareket, "meslekte birlik" adı altında liste çıkartmaya ve listesine destek toplamaya çalışıyor.

Türkiye'de işçi sınıfının mücadelesi yükseliyor. Ülkedeki ekonomik ve politik kriz derinleşiyor. Ülkede yeni bir devrimci durumun yaklaştığına ilişkin ipuçları görülüyor. İşçi sınıfının, ekonomik istemlerle başlayan çok küçük bir eylemi bile, karşısında devleti bularak kısa sürede siyasal nitelik alıyor, burjuva devlete yöneliyor.

Işçi sınıfının yükselen mücadelesi diğer emekçi kesimleri de etkiliyor. Rüzgarın işçi sınıfından yana esmeye başlamasıyla birlikte öncelikle üniversite gençliğinde bir hareketlenme görüldü. Şimdi, önemli bir kesimi artık işçileşmiş bulunan mühendis, mimar, doktor vb. kesimde de bir hareketlenme var.

Yıllarca süren sessizliğin, pasif politikanın ardında, TMMOB ve bağlı odaların tabanı yine de geleneksel devrimci-demokrat çizgisini kaybetmemişti. Özellikle son sendikalaşma tartışmalarıyla birlikte politika oluşturma, mücadeleye etkin katılma yönünde bir aktifleşme gözleniyor. Buna karşılık, burjuvazi, çeşitli önlemler alıyor. Sosyal demokratların manevralarını vb. içeren bu önlemlerin en uç noktasını da, faşist listeler çıkarmak oluşturuyor. Dinci kesim ve onunla eylem birliği içinde vurucu faşist güçler aracılığıyla, "meslekte birlik" gurubu adı altında sivil faşist alternatif öne çıkarılıyor. Burjuvazi, bu odaları ele geçirmek, buraları sıçrama tahtası yaparak faşist hareketin yığın tabanını genişletmek, böylece de sınıf mücadelesinin önünü almak istiyor.

Devrimci mühendis ve mimarlar olarak bizim, odaların etkinleşmesi, demokratikleşmesi ve demokratik mücadelesi açısından birçok eleştirimiz vardır ve olacaktır. Odalarda doğru politikaların oluşması ve egemen olması için çalışacağız. Odaların, faşistlerin boy gösterdiği, sıçrama tahtası yaptığı kurumlar haline getirilmesine izin vermeyeceğiz. Faşistleri her gördüğümüz yerde ezeceğiz, onlara karşı tutarlı mücadele yürütmeyenleri ise yığınların önünde sergileyip rezil edeceğiz. Tüm demokrat ve devrimci güçleri bu doğrultuda seferber edeceğiz.

Aydın Delişmen

İşten 30 kişi atıldı ama, yapılan zulüm kimsenin yanına kalmaz

Devsan deneyimi

Sendika, işyerinde görevini tam yapan arkadaşı görevinden almış, yerine işverenin istediği kişiyi temsilci olarak atamıştı. Sonunda işçiler patladılar, sendika şubeyi, bölgeyi bastılar ve temsilciyi değiştirme kararını uyguladılar.

Sevgili *İşçinin Gazetesi*,

İşçiler olarak bizim çok çeşitli sorunlarımız var. Bir süre öncesine kadar bizim sorunlarımızı çözmemize destek olacak, verdiğimiz mücadelenin yolunu aydınlatacak bir örgüt tanımıyordum. Son sıralarda durum değişti. Bunun sevinciyle, size yazmadan edemiyorum.

Bundan bir ay kadar önce, Devsan gıda sanayiinde eski haksızlıklara bir yenisi daha eklendi. Kendim dahil 30 işçinin çıkışı verildi. Sanki yapılan bunca baskı ve zulüm yetmiyormuş gibi şimdi sıra toplu işten atmalara geldi.

Burada işçilerin vizitesi engelleniyor, hepsi asgari ücretle ve cumartesi-pazar günleri de zorla çalıştırılıyor, gelmeyen arkadaşların çıkışı veriliyordu. Durumu sendikamıza ve sendika temsilcisine ilettiğimizde, işveren bunu yapabilir, yasalar böyle deyip geçiştiriyorlardı. Sendikacılarımız adeta işçilerin sendikaya gitmesinden rahatsız oluyorlardı, çünkü onlar da işçilerin sınıf mücadelesinde yer almalarını istemiyorlardı, kendi çıkarlarını düşünüyorlardı. Ancak işçiler onları zorlayınca onlar da işverenleri zorluyorlardı.

Bunun üzerine, Devsan gıda sanayii işçileri biraraya geldiler. Sendika temsilcisini değiştirme kararı aldılar. Çünkü sendika, işyerinde görevini tam yapan arkadaşı görevinden almış, yerine işverenin istediği kişiyi temsilci olarak atamıştı. O da işverene yağcılık yapmaktan öteye gitmiyordu. Sonunda işçiler patladılar, sendika şubeyi, bölgeyi bastılar ve temsilciyi değiştirme kararını uyguladılar. Sözleşme günü geldiğinde de, sözleşme taslağını işçiler kendileri hazırladılar ve sendikaya sundular.

Sendikacılar bu gelişmelerden paniğe kapıldılar. Devsan'daki işçiler artık kararlıydılar. Sendika temsilcilerini ve yöneticilerini zorluyorlardı. Sözleşmeye ilk karşı çıkanlar, sendika yöneticileri ve bölge başkanlığı oldu. Çok zam istiyormuşuz, işveren ödeyemezmiş yok diğer fabrikalardan fazla alamazmışız. Derken sendika temsilcisi arkadaşa baskı uygulamaya, "işçileri kışkırtıyor" diye ona karşı işverenle ortak tutumlar almaya, sözleşme görüşmelerinde dahi gizli kulisler yapmaya başladılar. Temsilciyi başka yollardan susturmayı da denediler. Tekgıda-İş sendikası Güney Bölge Başkanlığı binasında tuzak kurup temsilciyi dövdürdüler. Zaten bu onların sıkıştıklarında başvurdukları yoldu. Bunu biz biliyorduk. Ama temsilci susmadı, ayak diredi. Sonunda işçilerin isteğine yakın bir sözleşme imzalandı.

Devsan işçileri kararlı davranmış ve bunun karşılığını da almış bulunuyorlardı. Şunu anlamışlardı ki, birlik olmak, temsilciye destek olmak, işverene ve gerekirse sendikacıya karşı kararlı mücadele etmek, sonunda haklarına kavuşmayı getirir. Birlik dayanışma olmazsa hiçbir hakkın alınamayacağını anlamışlardı.

Sözleşme bitmiş, gergin ortam sakinleşmişti. Fakat işveren ve sendika yöneticileri mağlubiyeti bir türlü hazmedemiyorlardı. Devsan'daki bu gücü dağıtmanın planlarını yapıyorlardı. Önce sendika temsilcisi arkadaşı görevden aldırmayı düşündüler. Sendikacılar buna cesaret edemediler, ama işverenler katı bir baskı uygulamaya giriştiler. Bizi ikişer üçer işten çıkarmaya başladılar. Bu da etkin olmadı. Yıldırma yollarını denediler. Viziteye çıkanları engellemeye, şef İsmail Dönmez'in odasında tehdit etmeye başladılar. Hatta daha da ileri giderek, makinaları bozuyorlar, hırsızlık yapıyorlar diye işçilere iftiralar attılar. Küfürlerin haddi hesabı yoktu. Şef İsmail Dönmez'in "lan hıyar ağaları, şerefsizler, o... çocukları" diye hitap etmesi hâlâ kulaklarımda çınlıyor. Ya Emel Çağlar'ın "hayvanlar eşekoğlu eşekler" diye ağzına geleni söylemesi..

Bütün bunlar karşısında sendika yöneticileri, "yasalar kısıtlı, birşey yapamayız", "ispatı yok" gibi gerekçeler ileri sürdüler. Tekgıda-İş'in sayın yerel yöneticileri, yasalar elbette işverenden yana olacak. Bu düzende yasaları hazırlayanlar onlar. Yasalar onların yasaları. Sendikanın görevi buna rağmen işçilerin haklarını savunmaktır. Bilmem anlatabiliyor muyum? Sayın Erhan Çiftdalöz ve gurubu, bölge binasında işverenle anlaşıp, seçimlerde yönetimi nasıl ele geçirirsiniz diye planlar yapana kadar, biraz da sendikacılık yapsa ya!

Ama ne yaparlarsa yapsınlar. Hak verilmez alınır. Devsan işçilerinin ve baş temsilci Mehmet Uz arkadaşın mücadelesini ve şimdilik az da olsa başarılarını kutluyorum. İşten atılmalara karşı verdikleri mücadelede onlara destek oluyor ve diyorum ki, adi sendika yöneticilerinden ve işveren yaltakçısı İsmal Dönmez'den yaptıklarının hesabını işçiler er geç soracaklardır, bu kesindir. Yapılan zulüm kimsenin yanına kalmayacak, hak ettiği cezayı eninde sonunda bulacaktır. Devsan gıda sanayiinde otuz kişinin işten atılmasına sözde sendikacılar susuyor, işveren gülüyor. Biz ise sabrediyoruz ve bileniyoruz. Son gülen iyi güler diyoruz.

Ali Ceyhun Can, Adana

Cezaevindeki insanlık dışı uygulamalar yalnızca içeridekilerin sorunu değildir

İşçiler soruna el koymalı Akif'leri, Sedat'ları yaşatmalı

Geçtiğimiz günlerde Bayrampaşa Cezaevi'nde kalp krizi geçiren bir tutuklu, hastaneye tam 2.5 saat sonra götürüldüğü için can verdi. Patlama tehlikesini bile bile işçileri yerin 300 metre dibine gönderen bir sistemin, cezaevindeki tutuklulara, zenginler, babalar ve Kartal Demirağ gibi ensesi kalınlar hariç, insanca davranması zaten beklenemez. Hele ki devrimci tutuklular düpedüz hedef alınmaktadırlar.

Cezaevlerinin yaşanmaz derecedeki bakımsızlığından, beslenme yetersizliğinden, cezaevi revirlerinin tamamen işlevsizliğinden ve bir de çeşit çeşit işkenceden hastalanan devrimci tutuklular ölüme terkediliyorlar. Devlet, kanser gibi ciddi hastalıklara yakalanmış tutukluların hastaneye sevkini bilinçli olarak geciktiriyor, hastanelerde tutuklu koğuşu bulunmaması gerekçesiyle onları, cezaevi revirlerinde süründürerek oyalıyor. Bartın Cezaevi'nde yatan Süleyman Sadık Öğe, Mahmut Bayram, İbrahim Yirik, Nazilli Cezaevi'nde iki yıldır ciddi rahatsızlığı sürmekte olan Feytullah Sunar, Gaziantep Cezaevi'nde bulunan Akif Özdemir, Aydın Cezaevi'ndeki direnişte gördüğü işkence yüzünden kanser olan Sedat Karaağaç, Şükrü Göktaş yalnızca birkaç örnektir.

Ciddi hasta olup da parasızlıktan hastaneye gidemeyen tutukluların sayısı ise oldukça yüksektir. Burjuvazi hapiste tuttuğu kişinin sağlığı için ödenek ayırmayarak ayrıca bir suç işlemektedir.

Burjuvazinin suçları saymakla bitmez. Birçok cezaevinde tutuklular, inşaat yapmak, aralarındaki bağları kopartmak vb. çeşitli gerekçelerle sık sık başka cezaevlerine aktarılıyorlar. Bunun sonucunda tutukluların kitaplarına el koyarak onları en temel olanaktan bile yoksun etmeye çalışıyorlar. İçeriye yemek sokturmama, eşyalara el koyma, koğuşlara ziyaret yasağı, keyfi hücreye koyma gibi günlük baskılar da cabasıdır.

Tüm bu baskılara karşı cezaevlerindeki devrimci tutuklular yıllardır onurlu bir savaşım veriyorlar. Cezaevlerindeki savaşım olanakları çok sınırlıdır. Kaldı ki bu durum yalnızca cezaevlerindekilerin sorunu değildir. İçeride, genç, devrimci ve her türlü baskıya rağmen savaşkanlığını yitirmeyen insanlar, sağlık açısından birer birer yitirilmektedir. Bu konuda işçi sınıfımız ağırlığını koymalı, içerideki devrimcileri burjuvazinin elinden almalıdır. İbrahim'leri, Feytullah'ları, Akif'leri, Sedat'ları yaşatmalıdır.

Yapılacak çok şey vardır ve yapmalıyız!

Doğan Kaygusuz

Adana Tekgıda-İş'te sendikal demokrasi savaşımı tırmanıyor

Artık bölge merkezi hedeflendi

Adana'da Tekgıda-İş sendikasında işçiler, sendikal demokrasiyi geliştirmek için savaşımı günden güne yükselterek sürdürüyorlar. Bu savaşım, uzlaşmacı, işçiden kopuk sendika yöneticilerini yerinden ediyor.

Tekgıda-İş 4 nolu şubede eski yönetimin ezici bir yenilgiye uğramasını kabul edemeyen bölge merkezi seçimi iptal etmişti. Ama, bölge merkezinin desteklediği liste ikinci seçimde aynı ağır yenilgiyi bir daha tatmıştı. Bunun üzerine bölge merkezi yeni yönetimi tanımamak için her türlü girişimde bulunmuştu.

İşçilerin kararlı tutumu sonucunda sendika genel merkezi yeni yönetimi tanıdığını belirterek 4 nolu şubenin yeni yöneticilerine teslimini istemişti. Bölge merkez yöneticisi Erhan Çiftdalöz buna rağmen şubeyi teslim etmemişti. Bunun üzerine yeni yönetim de işçilerle birlikte şubeye 7 nolu şube tabelasını takarak göreve başlamıştı. Ama Erhan Çiftdalöz bu kez de bölge merkez yetkisini kullanarak 7 nolu şubeyi mahkemeye verdi. İşçilerin buna yanıtı, 7 nolu şubeyi bırakıp, 8 nolu şubeyi açmak oldu.

Geçtiğimiz haftalarda, 8 nolu şubenin olağanüstü kongresinin hazırlıkları başladı. Hazırlıklar oldukça çatışmalı, hatta kavgalı geçti ama asıl önemli olan bu değildir. İşçiler bu kongrenin ardından gözlerini artık bölge merkezine dikiyorlar. Sendikal demokrasinin gelişmesi, sendikanın dinamik ve yaratıcı bir biçimde işleyebilmesi için bölge merkezinde değişiklik olmasını zorunlu görüyorlar. Bu hava ortalığa o kadar sindi ki, geçmişte Çiftdalöz'e ortaklık edenler bile ona karşı dönmeye başladılar. Bu kişiler geçmiş yanlışlarının özeleştirisini yapıyorlar ve bölge merkezinin de olağanüstü genel kurulunun toplanması yönünde tavır koyuyorlar. Yapılan özeleştirinin ne kadar içten olduğunu önümüzdeki dönemde anlayacağız. Bakalım söyledikleri gibi devrimci-demokratik temelde bir sendikal çalışma yürütüp, tabandan fışkıran işçi önderlerinin sendikal yapı içinde yer almalarına destek olacaklar mı? Zaman gösterecek.

Ama birşey şimdiden bellidir. Eski şube yönetimini devirip yeni yönetimi getiren, 4 nolu şubeyi, önce 7, sonra 8 nolu şube olarak yeniden örgütleyen işçilerin bu kararlı savaşımı karşısında Çiftdalöz'ün artık dayanamayacağı görülmektedir.

Doğan Kaygusuz

GAP işçileri Bes-İş'i ele geçirince, sendikanın yetkisi düşürüldü

Bes-İş'ten Tes-İş'e, haydi birliğe

GAP bölgesinde Atatürk Barajı işçileri hem polis artıklarından kurulan Bes-İş sendikası yöneticilerine, hem de burjuvaziye iyi bir ders verdiler. Bu konuda *İşçinin Gazetesi*'nin 5. sayısında geniş bir yazı yayınlamıştık. Orada Bes-İş'in kimliği de işyerindeki yaşam koşulları da anlatılmıştı.

Bes-İş, burjuvazinin baraj, inşaat, köprü gibi geçici işyerlerinde gerçek sendikalaşmanın önüne geçmek için kurdurduğu türden uyduruk bir "sendika"ydı. GAP bölgesini dikensiz bir gül bahçesi olarak tutabilmek için, devlete, sisteme bağlı polis artıkları "sendikacı" olarak kullanıldı ve bu uyduruk sendikaya Çalışma Bakanlığı da hemen yetki tanıdı.

1987'de ilk toplu sözleşmeyi yapan bu sendika kuruluş amacını daha ilk baştan açıkça yansıttı. Türk-İş, toplu sözleşmenin getirdiklerini enflasyonun silip süpürmesine belli ölçüde engel olabilmek için bir yıllık toplu sözleşme sistemine geçmeyi ilke kararı olarak alırken, Bes-İş ilk toplu sözleşmesini 3 yıllık imzaladı. Enflasyonun yüzde 100'den aşağı inmediği bu sürede, toplu sözleşmenin getirdiği zamlar yalnızca yüzde 40, 33 ve 25 oldu.

Bu durumda Atatürk Barajı işçileri harekete geçtiler. Bes-İş yöneticilerinin tüm engelleme girişimlerine rağmen iş yavaşlatma, yemek boykotu, iş bırakma gibi eylemler örgütlediler. Bu süreç içinde işçilerin sözcüsü durumuna gelen GAP işçi komisyonunu işveren kabul etmek zorunda kaldı.

GAP işçi komisyonunun işverenle yaptığı yeni sözleşmede işçiler önemli kazanımları elde ettiler. Ayrıca işveren sendikası Bes-İş'i de ele geçirdiler.

Tes-İş, uzun süre, Bes-İş'in yetkisi olmadığını iddia etmişti. Bes-İş işçilerin eline geçene kadar bu iddia sonuç vermemişti. Ama ne raslantıdır ki, işçilerin sendika yönetimini ele geçirmesinden bir süre sonra Bes-İş'in yetkisi düşürüldü.

Tüm engellere karşı, hem sendika yönetimini değiştiren, hem de işvereni dize getiren GAP işçileri, aynı tuttuğunu koparan tutumlarıyla, artık savaşımlarını Tes-İş'te yürütmelidirler. Zaman kaybetmeden Tes-İş'e üye olmalı ve hem burjuvazinin işçileri sendikasızlaştırma oyununu parçalamalı, hem de sendikal birliğe katkı yapmalıdırlar.

Tes-İş'e gelmekle savaşım bitmeyecektir. Tes-İş'e katılmanın anlamı Türk-İş'te sendikal birliği sınıf sendikacılığı doğrultusunda ilerletmektir. Sınıfını temsil etmeyen şube yönetimleri birer birer devrilmektedir. Örneğin Tes-İş'in Diyarbakır 1 nolu şubesinde de GAP işçilerinin Bes-İş'te yürüttüğüne benzer bir kavga sürmektedir. Seçimi kaybeden eski şube yönetiminin oynadığı oyunlar, burjuvaziyle işbirliği, işçiler tarafından birer birer ortaya dökülmektedir.

GAP işçilerinin Bes-İş'te gösterdikleri, tuttuğunu koparan, kararlı tutuma Tes-İş'te de ihtiyaç vardır. Ancak Tes-İş'te harcayacakları çabanın çok daha genel ve önemli sonuçları olacak, bu çaba, Türk-İş içinde verilen sendikal demokrasi ve sınıf sendikacılığı savaşımına yeni bir soluk, yeni bir güç katacaktır.

Seyfi Şahin

İŞÇİNİN GAZETESİ

15 günlük gazete. □ Sahibi: Necati Yazıcıoğlu. □ Sorumlu yazı işleri müdürü: Murat Koçak. □ Yazışma adresi: Piyerloti Cd. 17/4-B, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 516 8464. Posta kutusu: 644 Sirkeci, İstanbul. □ Fiyatı: 1000TL. □ Yıllık abone bedeli: Türkiye: 20.000TL. Avrupa: 15 Sterlin, 45 DM, 150 Frank. Amerika: 30 Dolar. □ Havalelerin gönderileceği hesap: Şeref Sayman, Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi, İstanbul, 041519-0 nolu hesap. □ Posta çeki hesap no: 464724. □ Baskı: Uygun Basın ve Ticaret Ltd. Şti., Mimar Mehmet Ağa Cd. 36, Sultanahmet, İstanbul. Tel: 520 7595. □ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı gazetemize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.

OKUYUCU MEKTUBU

Marmara Tersanesi'nde birlik içinde eylem koyalım

İşçi eylemlerinin arttığı bu dönemde, burjuvazi eylemlerin önünü alabilmek için çeşitli yollara başvurmaktadır. Bunlardan biri de sendikal faaliyetleri ve sendikalaşmayı engellemektir. Şimdi birçok işkolunda işler mütahitlerin çalıştırdığı kadroyla yapılmaktadır. Bu da işçilerin sendikalaşmasına, dolayısıyla işçi sınıfının sendikal mücadelesine bir ölçüde engel olmaktadır.

Sanayinin yoğun olduğu Kocaeli'de, bu tutuma yeni bir örnek daha eklendi. Yıllardan beri faaliyet gösteren Marmara Tersanesi'nde de aynı uygulama başladı.

Bu tersaneye şu sıralarda büyük yatırım yapılmaktadır. Bu, buranın büyük değer kazandığını göstermektedir. Ama işyeri değer kazanırken, aynı zamanda da işçiler değer kaybediyorlar. İşçilerin işyerinden kadrolu olarak değil, mütahite bağlı olarak işe alınmaları bunu kanıtlamaktadır.

En ağır işkollarından biri olan tersanecilikte işçiler sömürünün en büyüğünü yaşamaktalar. İş güvenliği ve iş güvencesi yoktur. Böyle bir durumda, işçilerin burada yapacakları ve bütün işçilere ışık tutacak ilk şey sendikalaşmadır.

Tofaş'ta yapılan eylem onlara örnek olmalıdır.

Ancak bu yalnızca mütahite bağlı çalışan işçinin çabalarıyla başarılacak birşey değildir. Burada kadrolu işçiye de büyük görev düşmektedir. Onlar mütahite bağlı çalışan işçilere sahip çıkmalı, destek vermelidirler. Tutumlarını, kendilerinin de işçi olduklarını unutmadan belirlemelidirler.

Hasan Çiçek